

PROBLEMORIENTERAT POLISARBETE?

Utnyttjandet av arbetsmodeller för förebyggande polisarbete inom Borgås närpolisgrupp

Kaj Ahlbäck

11/2018

Referat

Författare	Examen	
Kaj Ahlbäck	Polis (YH)	
Publikationens namn	Offentlighetsgrad	
Problemorienterat polisarbete? Utnyttjande av arbetsmodeller för förebyggande polisarbete inom Borgås närpolisgrupp.	Offentlig	
Handledare	Lärdomsprovets form	
Kjell Nylund och Sabina Jordan	Undersökande lärdomsprov	
<p>Referat</p> <p>Polislagens 1:1 § ger polisen i uppgift att förebygga brott och ett antal publikationer från Polisstyrelsen, exempelvis Närpolisstrategin från 2010, visar att den uppgiften idag har hög prioritet. Många olika metoder för att förebygga brott har utvecklats och använts både i Finland och utomlands. Denna undersökning behandlar två av dessa metoder, Problemorienterat polisarbete POP och Arbetsmodellen för lokalt problemlösande POR.</p> <p>Syftet med denna undersökning är att utreda hur Borgås polisstations närpolisgrupp kunde utveckla användandet av POP och POR i sitt arbete. Det centrala materialet är fyra tidigare studier eller rapporter som innefattar konkret agerande som utvecklats genom att följa någondera av arbetsmodellerna. Materialet har behandlats med en deduktiv, kvalitativ innehållsanalys.</p> <p>Slutsatsen av undersökningen är att närpolisgruppens arbete redan delvis är i enlighet med POP och POR, men att närpolisgruppen inte medvetet arbetar problemorienterat. Relativt små förändringar i närpolisgruppens arbete skulle leda till att aspekter av POP och POR skulle uppfyllas i större omfattning. Det bör ändå beaktas att POP och POR är arbetsmodeller som bör användas då det är lämpligt och inte för användandets skull. Arbetsmodellerna är inte användbara i allt som närpolisen gör.</p> <p>En utmaning med användandet av arbetsmodellerna för närpolisgruppen, speciellt med POP, är resursbrist. Arbetsmodellerna förutsätter långsiktigt och mångsidigt arbete som kräver ett stort antal arbetstimmar. Närpolisgruppens medlemmar har alla andra arbetsuppgifter och bedriver närpolisarbete vid sidan om sina andra uppgifter.</p>		
Sidantal	Månad och år då granskningen skett	Lärdomsprovets kod (OPS)
42	November 2018	YH2016LP
<p>Nyckelord</p> <p>förebyggande polisarbete, problemorienterat polisarbete, arbetsmodellen för lokalt problemlösande, närpolisverksamhet</p>		

Tiivistelmä

Tekijä	Tutkinto	
Kaj Ahlbäck	Poliisi (AMK)	
Julkaisun nimi	Julkisuusaste	
Problemorienterat polisarbete? Utnyttjande av arbetsmodeller för förebyggande polisarbete inom Borgås närpolisgrupp.	Julkinen	
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto	
Kjell Nylund ja Sabina Jordan	Tutkimuksellinen opinnäytetyö	
Tiivistelmä		
<p>Poliisilain 1:1 § mukaan poliisiin tulee muun muassa ennalta estää rikoksia. Esimerkiksi Lähipoliisistrategia 2010 korostaa tämän tehtävän tärkeyttä osana poliisin työtä Suomessa. Ulkomailla ja Suomessa on kehitetty sekä käytetty eri metodeja rikosten ennalta estämiseksi. Tämä tutkimus käsittelee kahta näistä metodeista, ongelmakeskeistä poliisityötä (POP) sekä paikallisen ongelmanratkaisun työmallia (POR).</p> <p>Tämän tutkimuksen tarkoitus on selvittää miten Porvoon poliisiaseman lähipoliisiryhmä voisi kehittää POP:n ja POR:n käyttöä työssään. Keskeinen materiaali on neljä aikaisempaa opinnäytetyötä ja raporttia jotka sisältävät metodien mukaista työtä käytännössä. Materiaali on analysoitu deduktiivisella ja kvalitatiivisella sisältöanalyysillä.</p> <p>Tutkimuksen lopputulos on että Porvoon lähipoliisiryhmä osittain työskentelee POP ja POR metodien mukaisesti, mutta että työskentely ei ole tietoisesti ongelmakeskeistä. Lähipoliisiryhmä voisi halutessaan työskennellä enemmän metodien mukaisesti suhteellisen pienillä muutoksilla työskentelynsä. Pitää kuitenkin huomioida että metodien käyttäminen ei ole tavoite itsessään, ja että kaikkien lähipoliisiryhmän projektien ei tarvitse tai tule käyttää metodeja.</p> <p>Yksi haaste metodien käytölle on lähipoliisiryhmän rajoitetut resurssit. Metodit edellyttävät pitkäjänteistä ja monipuolista työtä. Tästä syystä metodien käyttö voi vaatia enemmän työtunteja kun mitä lähipoliiseilla koska kaikilla lähipoliisiryhmän jäsenillä on muita työtehtäviä lähipoliisityön ohella.</p>		
Sivumäärä	Tarkastuskausi ja vuosi	Opinnäytetyökoodi (OPS)
42	Marraskuu 2018	YH2016LP
Avainsanat		
Ennalta estävä poliisityö, ongelmakeskeinen poliisityö, paikallisen ongelmanratkaisun työmalli, lähipoliisitoiminta		

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte & frågeställning	2
1.2	Avgränsning	2
1.3	Tidigare forskning	3
2	Strategier i polisarbete	4
2.1	Brottsförebyggande arbete	5
2.2	Närpolisverksamhet	6
2.3	Underrättelselett polisarbete.....	7
2.4	POP – Problem oriented policing – Problemororienterat polisarbete.....	10
2.4.1	POP i relation till ILP och närpolisverksamhet.....	12
2.5	POR - Paikallisen ongelmanratkaisun malli	13
2.6	Andra relevanta begrepp	15
3	Kriminologiska teorier	16
3.1	Rutinaktivitetsteorin	16
3.2	Beslutsteorin.....	17
3.3	Broken windows teorin.....	17
4	Material och metod.....	18
4.1	Metodologiska utgångspunkter	18
4.1.1	Hermeneutik.....	18
4.2	Material och materialinsamlingsmetod.....	19
4.2.1	POP-material	19
4.2.2	POR-material.....	19
4.3	Analysmetod.....	20
4.4	Forskningsetik	21
4.5	Undersökningens validitet och reabilitet	21
4.5.1	POP- och POR-materialet	22
5	Nuvarande närpolisverksamhet i Borgå.....	23
5.1	Björklöf text som källa	24
6	Tillämpandet av POP och POR arbete på närpolisgruppen evenemang.....	25
6.1	Polisens dag.....	25
6.1.1	Polisen dag och POR	26
6.1.2	Polisens dag och POP	27
6.2	Drogtunneln.....	28
6.2.1	Drogtunneln och POR.....	29
6.2.2	Drogtunneln och POP	30
6.3	Zero.....	31
6.3.1	Zero och POR.....	32
6.3.2	Zero och POP	34
7	Resultatdiskussion	35
8	Sammanfattning och diskussion	38
9	Referenser	40

1 Inledning

Förebyggande av brottslighet blir allt viktigare, och *Problemoriterat polisarbete* (POP) samt *Arbetsmodellen för lokalt problemlösande*¹ (POR), är metoder för hur polisen kan arbeta då brottsförebyggande projekt genomförs. En av utmaningarna för POP och POR arbete är bristen på medvetenhet och kunskap om begreppen. I denna undersökning redogörs för arbetsmodellerna, och innebörden av problemorienterat polisarbete åskådliggörs genom konkreta exempel på och förslag för hur Borgå närpolisgrupp kunde arbeta mer enligt POP och POR. Utvecklande av användningen av POP- och POR-metoderna inom finska polisen är viktigt eftersom arbetsmodellerna erbjuder möjligheter att motverka problem mot vilka traditionellt polisarbete varit ineffektivt².

Problemoriterat polisarbete är en brottsförebyggande arbetsmetod, som lämpar sig för komplexa problem samt kräver en stegvis process³. Målsättningen med POP är att identifiera problem, analysera dem och sedan utveckla åtgärder för att förminska eller eliminera problemet. Arbetsmodellen för lokalt problemlösande (POR) är en i Finland utvecklad arbetsmodell som på många sätt liknar POP.

*Betydelsen av förebyggande av brott, störningar och olyckor ökar. Förebyggande verksamhet förutsätter än mer samarbete över sektorsgränser. Förebyggande verksamhet är centralt för uppehållande av människors trygghetskänsla.*⁴

Citatet ovan är ett uttryck för finska polisens ökande fokusering på förebyggande arbete. Särskilt på offentliga platser påverkar bland annat massbrottslighet, skadegörelser samt störande beteende säkerheten och trygghetskänslan i Finland. Det reaktiva arbete som polisen historiskt sett gjort verkar inte ge önskade resultat, vilket innebär att en justering mot brottsförebyggande arbete är nödvändig.⁵ Eftersom brottsförebyggande arbete blir allt viktigare för polisen, är POP och POR som teman värda att studera därför att de kan fungera som redskap för genomförandet av förebyggande arbete. Jag bestämde mig för att ha POP som ämne i mitt lärdomsprov efter att vi på Polisyrkeshögskolan haft en föreläsning om ämnet. Jag blev under föreläsningen intresserad av POP som arbetsmetod och ville därför studera ämnet vidare. Efter att jag börjat söka information om POP hittade jag tidigare

¹ Min översättning från finskans *paikallisen ongelmaratkaisun työmalli* (POR)

² Ratcliffe, Jerry 2016: *Intelligence-led policing* (2:a utgåvan) sid 50

³ Dahl, Gunnar m.fl, *Problemoriterat polisarbete*, 2003 sid 41

⁴ Poliisihallitus 1/2010, *Lähipoliisitoiminnan strategia*, sid 5, ursprungsspråk finska, min översättning

⁵ Poliisihallitus, 1 / 2010 sid 7

undersökningar som behandlade POR, och jag bestämde mig för att infoga POR i mitt arbete på grund av dess många likheter till POP. Den främsta nyttan för mig av detta arbete är kunskap om olika strategier i polisarbete. Användningen av dessa strategier utvecklas hela tiden inom den finska polisen och kunskap om dem kan hjälpa mig med projekt eller dagligt arbete jag utför i framtiden.

I detta lärdomsprov används innehållsanalys för att ta fram praktiska åtgärder som utarbetats enligt POP- och POR-arbetsmetoderna ur tidigare lärdomsprov och rapporter. Dessa praktiska åtgärder tillämpas sedan på tre projekt som Borgås närpolisgrupps genomfört.

1.1 Syfte & frågeställning

Syftet med detta lärdomsprov är att ta reda på hur Borgås närpolisgrupp kunde använda POP- och POR-arbetsmetoderna i planerande samt genomförande av sina projekt. För att uppnå syftet har följande frågor ställts:

- Hur kunde arbete enligt POP- och POR-metoderna genomföras i Borgå?
- Vilka är utmaningarna för användandet av arbetsmetoderna för närpolisgruppen?

1.2 Avgränsning

Undersökningen behandlar närpolisverksamhet endast i Borgå. Jag har valt Borgå därför att jag gjorde arbetspraktiken som är en del av mina studier vid Polisyrkeshögskolan där. Tidsmässigt är arbetet begränsat till samtiden. Historien bakom närpolisverksamhetens utveckling studeras inte. I bedömningen av närpolisverksamhetens nuvarande situation beaktas det arbete som utförs av närpolisgruppen. Det arbete som enskilda polismän utför, exempelvis i samband med övrigt fältarbete, beaktas inte. Orsaken till avgränsningen är att hålla arbetsbördan på en lämplig nivå för ett lärdomsprov på yrkeshögskolenivå.

Närpolisgruppen deltar i och utför projekt av varierande omfattning och prioritet. För att ge exempel på hur POP kunde utnyttjas i närpolisverksamheten används tre projekt som referenspunkt. Projekten är *Polisens Dag*, *Drogtunneln* samt *Zero-projektet*. Alla tre projekten är från 2012. Närpolisgruppens arbete presenteras i detalj i kapitel 5. Året 2012 och dessa tre projekt har valts därför att det finns en skriftligt källa för Borgås närpolisgrupps verksamhet från det året.

Vidare är detta lärdomsprov avgränsat till att lyfta fram synpunkter på hur närpolisgruppens arbete bättre kunde beakta POP- och POR-metoderna. Syftet är inte att utveckla åtgärder för

förebyggande av specifika brott eller brottstyper, eller att definitivt bevisa att en åtgärd från en annan undersökning vore effektiv i Borgå.

EET (*ennalta estävä toiminta*, på svenska förebyggande verksamhet) är en arbetsgrupp som har sitt säte på Vanda huvudpolisstation. Gruppen arbetar med förebyggande arbete inom hela Östra-Nylands polisinrättnings område, dit Borgå hör. EET-gruppens eventuella arbete i Borgå kommer inte att beaktas i detta lärdomsprov. EET lämnas utanför undersökningen eftersom syftet är att infoga POP och POR som arbetsmetoder i Borgås närpolisgrupps arbete.

1.3 Tidigare forskning

POP, POR, närpolisverksamhet och brottsförebyggande verksamhet är teman som utforskats från ett antal olika synvinklar och i olika länder. Begreppen förklaras närmare i kapitel 2. I detta avsnitt presenteras forskning/undersökningar som behandlar POP och POR i Finland samt förebyggande arbete vid Östra-Nylands polisinrättning.

Antti Hyyryläinens lärdomsprov, *Poliisin ennalta estävän toiminnan kehittäminen* (2012) är en beskrivning av hur POR utvecklades i Helsingfors som en del av det brottsförebyggande arbetet. Därutöver redogör Hyyryläinen för hur resultat av POR kan mätas. Hyyryläinen konstaterar att polisens traditionella sätt att mäta prestation genom siffror inte är tillräckligt heltäckande, eftersom kundernas synvinkel inte beaktas.⁶ Hyyryläinens arbete presenteras närmare i avsnitt 2.5 samt 4.2.2 och är en av denna undersöknings huvudkällor.

Joni Tonteri har i sitt lärdomsprov, *Näkökulma ennalta estävään toimintaan Itä-Uudenmaan poliisilaitokselta 2014* studerat effekten av Gatusäkerhetsstrategin 2014 i Hyvinge. Hyvinge hör likt Borgå till Östra Nylands polisinrättning. Gatusäkerhetsstrategin var en brottsförebyggande åtgärd som innebar informationsledd fot- och bilpatrullering i Hyvinge. Tonteri har studerat strategins effektivitet bland annat ur arbetstagarnas synvinkel.⁷

Jukka Tylli har i sitt pro-gradu arbete från 2016, *Ennalta estävän toiminnan kehittäminen Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella* undersökt brottsförebyggande arbete vid Sydöstra Finlands polisinrättning med syftet att utveckla det. Tyllis utvecklingsförslag är bland annat att utse en ledare för all förebyggande verksamhet, utnyttjande av dagsrapporter i fältarbete

⁶ Hyyryläinen, Antti 2012: *Poliisin ennalta estävän toiminnan kehittäminen*

⁷ Tonteri, Joni 2014: *Näkökulma ennalta estävään toimintaan Itä-Uudenmaan poliisilaitokselta 2014*

samt användandet av POR för lösandet av områdets problem.⁸ Tyllis arbete innehåller förslag på förbättring av brottsförebyggande arbete som även kunde beaktas i Borgå och vid Östra-Nylands polisinrättning.

Håkan Björklöfs underbefälsexamensarbete *Närpolisverksamhet i Borgå* från 2014 är en genomgång av närpolisverksamheten i Borgå⁹. Björklöfs arbete presenteras i detalj i kapitel 5 och är denna undersöknings huvudsakliga källa för Borgås närpolisgrupps arbete.

Katja Nissinens lärdomsprov, *Yhdessä seksuaalista häirintää ja ahdistelua vastaan – paikallisen ongelmaratkaisun työmalli ennalta estävän strategian suuntaisena työkaluna* har som syfte att utveckla ett sätt att mäta effekten av POR åtgärder. Nissinen studerade effekten av #Respect kampanjen i Helsingfors. Nissinens slutsats är att det är svårt att mäta inverkan av en specifik kampanj, men att effekten av en POR-åtgärd i framtiden kan mätas med en evalueringsundersökning.¹⁰ Lärdomsprovet publicerades år 2016 och är en av denna undersöknings huvudsakliga källor.

Björn Näses lärdomsprov, *Poliisin ennaltaehkäisevän partioinnin kehittäminen* (2017), behandlar effekten av synlig polispatrullering på mängden rapporterade våldsbrott i Vanda. Näses lärdomsprov bygger vidare på ett pro-gradu-arbete av Jarmo Ojala, *Utvecklande av polisens synliga övervakning*¹¹. Näse använder polisens PONA register för att studera om våldsbrottsligheten minskat i de områden som Ojala valde ut för effektiverad patrullering.¹² Patrulleringen vars effekt Näse utreder är ett exempel på underrättelselett polisarbete. Begreppet *underrättelselett polisarbete* (ILP) presenteras i avsnitt 2.3. Näses lärdomsprov har i denna undersökning huvudsakligen använts som källa gällande ILP.

2 Strategier i polisarbete

I detta kapitel presenteras begreppen som är centrala för denna undersökning, *POP*, *POR* och *närpolisverksamhet*. För att belysa begreppen presenteras även andra strategier för polisens arbete och olika begrepp inom dagens polisarbete. Först presenteras begreppen

⁸ Tylli, Jukka 2016: *Ennalta estävän toiminnan kehittäminen Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella*

⁹ Björklöf, Håkan 2014: *Närpolisverksamheten i Borgå*

¹⁰ Nissinen, Katja 2016: *Yhdessä seksuaalista häirintää ja ahdistelua vastaan - paikallisen ongelmaratkaisun työmalli ennalta estävän strategian suuntaisena työkaluna*

¹¹ Ojala, Jarmo 2012: *Poliisin näkyvän valvonnan kehittäminen*

¹² Näse, Björn 2017: *Poliisin ennaltaehkäisevän partioinnin kehittäminen*

brottsförebyggande arbete samt *närpolisverksamhet*. Sedan presenteras olika strategier och metoder som idag används av polisorganisationer.

Den traditionella strategin i polisarbete består av slumpmässig patrullering, snabb responstid vid störningar, placandet av konstaplar vid brottsplatser då brott upptäckts samt en förlitan på rättssystemet för minskandet av brottslighet¹³. Denna modell har kritiserats för ineffektivitet bland annat av Jerry Ratcliffe¹⁴, och idag är det förebyggande och proaktiv verksamhet som betonas. De strategier och arbetsmetoder som Ratcliffe presenterar som ersättare i sin bok *Intelligence-Led Policing* (ILP) är underrättelselett polisarbete, *CompStat*, närpolisverksamhet samt POP. Strategierna presenteras i detta kapitel, *CompStat* undantaget. *CompStat* innebär att medelnivåns chefer följer brottsligheten på sitt område genom att studera kartor som visar var brott sker och försöker sedan implementera åtgärder för att minska brottsligheten¹⁵. *CompStat* har lämnats bort eftersom arbetsmetoden i övrigt inte behandlas i denna undersökning. Dessutom presenteras även POR.

2.1 Brottsförebyggande arbete

Enligt polisens hemsida är målsättningen med brottsförebyggande arbete att förbättra samhällets säkerhet samt att förebygga brott. Polisen ska förebygga brott, ordningsstörningar samt olyckor i samarbete med andra myndigheter, organisationer och medborgarna. Polisens brottsförebyggande arbete består av både vardagligt arbete utfört på ett förebyggande sätt, samt specialåtgärder.¹⁶

Inrikesministeriets publikation, *Strategin för polisens brottsförebyggande arbete 2014 – 2018*, är en linjedragning för polisens förebyggande arbete som består av åtta punkter. Strategin betonar bland annat ILP, som redogörs för i avsnitt 2.4, beaktandet av lokala förhållanden och noggrann uppföljning av resultat. Strategin betonar även samarbete med lokala aktörer samt utbytet av information.¹⁷

Brottsförebyggande arbete vid Östra-Nylands polisnärhet bedrivs på flera sätt. På Vanda huvudpolisstation finns en arbetsgrupp för förebyggande arbete (på finska *ennalta estävä toiminta*) som kallas EET. Gruppen har fem medlemmar samt en kommissarie som leder

¹³ Ratcliffe, 2016 sid 50

¹⁴ Ratcliffe, 2016 sid 50

¹⁵ Ratcliffe, 2016, sid 57–59

¹⁶ https://www.poliisi.fi/rikokset/poliisin_ennalta_estava_toiminta

¹⁷ Sisäministeriö 2/2014: *Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014 - 2018*

verksamheten. EET:s arbete behandlas inte i större utsträckning eftersom gruppen avgränsats från denna undersökning.

Vid Borgå polisstation genomförs det brottsförebyggande arbetets specialåtgärder av närpolisgruppen. Exempel på närpolisgruppens förebyggande arbete är skolbesök. På polisstationen finns dessutom en socialarbetare som samarbetar med polisen då unga personer är inblandade i brott.¹⁸ Det finns även ett antal polismän som har som uppgift att göra inlägg på sociala media.

Närpolisverksamhet är en del av polisens förebyggande verksamhet. Övriga delar av brottsförebyggande verksamhet är bland annat deltagande i kommunal säkerhetsplanering, minskande av brottsmöjligheter, allmän övervakning och samarbete mellan kommuners socialmyndigheter.¹⁹ *Närpolisverksamhet* som begrepp presenteras närmare i följande avsnitt.

2.2 Närpolisverksamhet

Närpolisverksamhet, på finska *lahipoliisitoiminta*, går ut på att sköta polisens grundläggande uppgifter effektivt, med god kvalitet och nära medborgarna. Målsättningen är att öka säkerheten, medborgarnas trygghetskänsla samt förebygga ordningsstörningar och brott. Närpolisverksamhet bedrivs inte endast av speciella närpolis, utan är ett tänkesätt som genomförs på olika sätt.²⁰ På engelska är närpolisverksamhet *Community-oriented Policing (COP)*. Oliver Willard beskriver idén bakom COP på följande sätt:

The police take on a role of being more community oriented and the citizens become more involved by assisting the police with information... there is generally the overall idea that the police will be able to solve the community's problems²¹

Därmed kan man säga att syftet med närpolisverksamhet att föra polisen närmare befolkningen i sitt område och därmed främja samarbete mellan polisen och befolkningen. Närpolisverksamhet kan bedrivas av specialiserade polismän, som exempelvis närpolisgruppen i Borgå gör (kapitel fem), men i Finland är det även mening att alla polismän ska sträva till att vara nära medborgarna då de utför sitt arbete.

¹⁸ Björklöf, 2014

¹⁹ Sisäasiainministeriö 5/2009: *Poliisi 2020 - poliisin pitkän aikavälin henkilöstötärpeiden suunnitelma*, sid 30–31

²⁰ <https://www.poliisi.fi/jarjestys/lahipoliisitoiminta>

²¹ Willard, Oliver 2001, *Community-oriented policing: a systemic approach to policing*, sid 23

Närpolisverksamhetsstrategin från 2010, utgiven av finska polisens högsta styrande organ Polisstyrelsen, definierar fem fenomen som påverkar lokalpolisens samt närpolisverksamhetens val av strategier:

1. Individens utstötning.
2. Urbanisering och tillväxten av lågbefolkade områden.
3. Fenomen som påverkar säkerheten samt trygghetskänslan. Exempelvis mängden rusmedelsanvändning och störade beteende på allmänna platser.
4. Förändringar som försvårar polisens kundbetjäningss förmåga och dialog med medborgare.
5. Möjligheter och svårigheter med elektroniska tjänster och sociala medier.²²

Baserat på dessa fenomen bör lokala polisen och närpolisverksamheten:

- betona förebyggande arbete framom reaktivt arbete (traditionella strategin, kapitel 2).
- ta i bruk framgångsrika funktionsmodeller för förebyggande verksamhet.
- utse tillräcklig arbetstid för genomförandet av den förändrade betoningen.²³

Arbetsgruppen bakom strategin föreslår följande metoder för uppnående av målsättningen:

1. Stöd från Polisstyrelsen.
2. Riksomfattande tematiska målsättningar för närpolisverksamheten.
3. Klara kopplingar till lokalt säkerhetsarbete.
4. Informationslett polisarbete.
5. Polisens kontakttelefon.
6. Användningen av social media.
7. Utbildning och forskning.
8. Medborgarnas deltagande.
9. Utnyttjande av utländska arbetsmodeller.²⁴

2.3 Underrättelselett polisarbete

Underrättelselett polisarbete (på engelska *intelligence-led policing* (ILP) och på finska *tietojohtoinen poliisitoiminta*) är en modell för ledande av polisens arbete. Enligt Jerry Ratcliffe betonar ILP analys samt underrättelser som centrala för ett objektiva ramverk för beslutsfattande som prioriterar platser med hög brottslighet, upprepning av samma personer som offer, aktiva förbrytare eller kriminella grupper. ILP leder till minskad brottslighet, mindre störande beteende samt förbygger brottslighet genom taktisk och strategisk ledning samt utplacering av resurser och laglighetsövervakning.²⁵

Processen bakom underrättelselett polisarbete kan beskrivas på följande sätt:

²² Poliisihallitus, 1 / 2010 sid 7

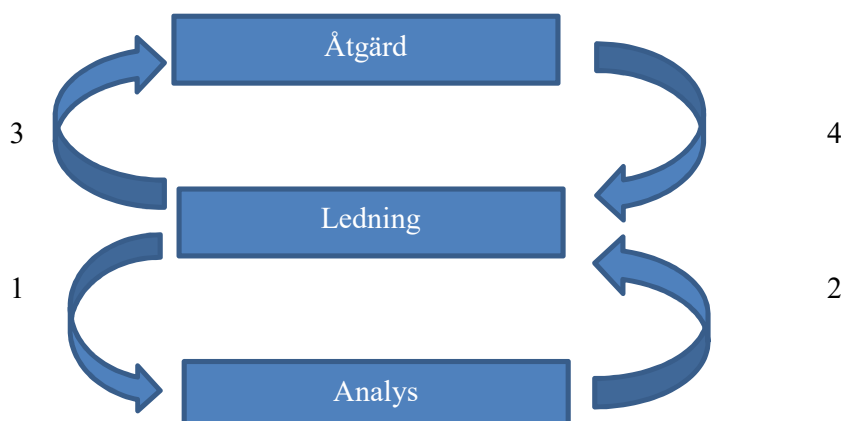
²³ Poliisihallitus, 1 / 2010 sid 7

²⁴ Poliisihallitus, 1 / 2010 sid 9–12

²⁵ Ratcliffe, 2016, sid 66

1. Ledningen ber om information av analysenheten gällande ett utvalt tema. Analytikerna tar fram samt processerar den nödvändiga informationen.
2. Ledningen tar del av den analyserade kunskapen och utarbetar en strategi för att uppnå det önskade målet.
3. Strategin genomförs.
4. Den genomförda åtgärden uppföljs och utvärderas. Nya strategier skapas för att effektivisera verksamheten.²⁶

Näse använder följande grafik för att åskådliggöra den ovan beskrivna processen²⁷:

Figur 1: Arbetsfördelningen i ILP-modellen.

I Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa:s (OSSE) handbok för ILP har termerna *data*, *information*, *kunskap* och *underrättelsematerial*, vilka är centrala för underrättelselett polisarbete, definierats på följande sätt²⁸:

- Data är råa och otolkade observationer och mätningar.
- Information är data som satts i en kontext och getts en betydelse.
- Kunskap är information som har tolkats. Då någon tillämpat tidigare erfarenhet på information är det kunskap
- Underrättelsematerial är data, information samt kunskap som utvärderats och sedan presenteras i ett format lämpat för praktiskt agerande.

Enligt Ratcliffe består underrättelsematerialet som polisen använder av två komponenter; underrättelser om brottslingar och deras beteende (*criminal intelligence*) samt underrättelser om brott (*crime intelligence*). Till underrättelser om brott hör till exempel information om brottsmönster.²⁹

Då man infogar OSCE:s samt Ratcliffes begrepp i Näses process för underrättelselett polisarbete kan man tolka ILP på följande sätt:

²⁶ Näse, 2017 sid 13

²⁷ Näse, 2017 sid 13 (grafikens innehåll kopierat, men själv uppbyggt av skribenten för denna undersökning)

²⁸ OSCE sekretariat 2017, *OSCE Guidebook – Intelligence-led policing*, sid 16

²⁹ Ratcliffe, 2016, sid 65

- Analysenheten ska använda sig av data och information för att skapa kunskap.
- Ledningen ska ta kunskapen och forma det till underrättelsematerial.
- Underrättelsematerialet uppdateras/ändras i samband med uppföljningen och utvärderingen.

Enligt Johan Pawli, som arbetar vid Polisstyrelsen och enligt egen utsaga är specialiserad på hur ILP förverkligas genom strukturer, utvecklas verksamhetsmodellerna inom finska polisen idag mer enligt ILP än POP³⁰. Pawlis utsaga får stöd av exempelvis publikationen *Strategin för polisens brottsförebyggande arbete 2014 – 2018*, som redan hänvisats till i avsnitt 2.1.

[Brotts] förebyggande verksamhet grundar sig på informationsledning, vilket innebär utnyttjande av information som polisen samlat in, fått ta del av samt analyserat för att uppå förebyggande³¹

Citatet ovan visar tydligt att Inrikesministeriet vill att brottsförebyggande verksamheten ska var ILP baserad.

Trots detta kan man anse att POP samt POR är värt att studera i finsk kontext eftersom arbetsmetoderna även i fortsättningen kan användas vid genomförandet av specifika projekt. Även om ILP är den form av ledarskap som i huvudsak används, eller kommer att användas inom den finska polisen, är POP och POR som redskap för problemorienterat arbete inte utan betydelse. Fokusering på problem inom finska polisen går att avläsa exempelvis i de fenomen som utmanar polisen *Närpolisverksamhetsstrategin från 2010* presenterar. Fenomenen redogöres för i avsnitt 2.2, och de är fenomen som polisen kan försöka påverka med hjälp av arbetsmetoder som POP och POR.

Sammanfattningsvis kan man säga att målsättningen med ILP är att infoga analys och mer underrättelsebaserat ledarskap i traditionellt polisarbete. Polismän har alltid haft underrättelser om brottslingar som anskaffats inom ramen av det dagliga arbetet. Denna information har även tidigare utnyttjats, och utnyttjas fortfarande i stor utsträckning i det dagliga arbetet. Exempelvis då polismän på alarmuppdrag bestämmer sin strategi i en situation som uppstått, påverkas polismännen av sin kunskap om de inblandade personerna. Genom ILP försöker man sammanfoga underrättelser om brott med underrättelser om brottslingar och det önskade slutresultatet är ett mer objektiva samt evidensbaserat beslutsfattande.

³⁰ Pawli, Johan, e-post 26.10.2018

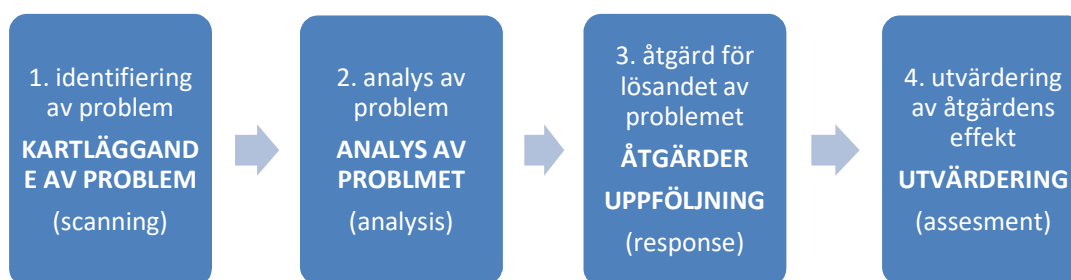
³¹ Sisäministeriö 2/2014, sid 3, min översättning från finska

2.4 POP – Problem oriented policing – Problemlösningsorienterat polisarbete

POP är en strukturerad arbetsmetod med syftet att tillämpa rationellt och bevisbaserat tänkande på polisarbete. POP utvecklades av Herman Goldstein på 1980-talet³². POP har en intresseorganisation, Center for Problem-Oriented Policing (POP center)³³, vars syfte är att förespråka användandet av POP i demokratiska samhällen. POP är både en teori om, och en metod för hur polisen ska gå till väga för att effektivt förebygga brottslighet. Den teoretiska delen av POP beskriver Johannes Knutsson på följande sätt:

*"The main idea is to persuade police to move away from incident-driven policing by identifying the problems that lead citizens to call for assistance, and then to intervene in the mechanisms that cause the problems. Problems in this context are defined as: (1) a cluster of similar, related, or recurring incidents rather than a single incident, and (2) substantive community concerns"*³⁴.

Enligt Knutsson är syftet med POP att polisen i sin verksamhet ska sträva till att bearbeta de underliggande orsakerna till att problem uppstår, inte de enskilda incidenterna.

Figur 2: POP metodens fyra skeden. Viktiga begrepp som versaler.

Som framgår av figur 2 är det första steget i POP-metoden problemlösningsorienterat samt -kartläggande. Under kartläggandet ska problemets omfattning utredas och POP-metodens användbarhet för lösandet av problemet ska utvärderas. Frågor som kan ställas för problemlösningsorienterat är bland annat "varför är det som upptäckts ett problem", "vilket sorts problem har upptäckts" och "vilken omfattning har problemet" samt "behövs omedelbara åtgärder"? Ett problem kan definieras på många olika sätt. Exempelvis kan problemet vara många uttryckningar, brottsanmälningar eller klagomål från befolkningen. Det andra steget är analys. I analyskedet ska de uppgifter som i steg ett tagits till utredning noggrant utredas, beskrivas samt förklaras. Tredje steget är åtgärder. Efter att problemet som identifierats har analyserats, ska en lämplig åtgärd planeras samt genomföras. Under åtgärdens gång ska arbetet även uppföljas. Exempel på uppföljning är nedtecknandet av de inblandades

³² College of Policing, 2017: *The effects of problem-oriented policing on crime and disorder*,

³³ www.popcenter.org/

³⁴ Johannes Knutsson (red), 2003: *Problem-oriented Policing: From Innovation to Mainstream*, sid 1

upplevelser. Det fjärde och sista steget är att utvärdera effekten av den genomförda åtgärden.³⁵ På engelska kallas denna modell med fyra steg SARA (scanning, analysis, response, assessment)³⁶.

POP-center har en guide för implementering av POP på sin webbplats. Guiden innefattar en lista över orsaker till varför implementeringen av POP kan misslyckas. Listan består av nio orsaker som kan sammanfattas att ha att göra med brist på vilja inom organisationen att genomföra POP reform, bristande resurser och misslyckat samarbete med icke-polisiära partners³⁷. Denna lista innefattar inte kritik mot POP som går att finna i andra källor. I en artikel författad av Dan Brandon framkommer det att POP-program kritiserats bland annat för bristande yttre utvärdering samt att det inte alltid går att utesluta att minskad brottslighet skulle vara ett sammanträffande. Dessutom har studier visat att det finns en vilja att tro att dessa brottsförebyggande program fungerar.³⁸

Internationellt sett finns det ett stort antal undersökningar som antingen använder sig av POP eller på något annat sätt behandlar det. *Effects of Problem-Oriented Policing on Crime and Disorder*³⁹ är en studie från USA som försöker utvärdera effekten av POP på brottslighet. Undersökningens slutsats är;

*we conclude that problem-oriented policing is effective in reducing crime and disorder, although the effect is fairly modest*⁴⁰.

Konkreta exempel på arbete enligt POP metoden finns exempelvis i Brottsförebyggande rådets (BRÅ) rapport 2014:5, *Brottsförebyggande polisarbete i "hot spots"*. Rapporten behandlar två brottsförebyggande projekt från Sverige. Det första fallet behandlar rån i Stockholm och det andra våldsbrott i Eskilstuna. I bägge fallen har SARA-metodens steg följts på ett tydligt sätt. I scanning-fasen studerades anmälda brott och deras händelseplatser för att identifiera såkallade "hot-spots", platser där flera brott sker i jämförelser med andra platser. Det upptäckta problemet analyserades vidare och exempelvis gällande rånen i Stockholm upptäcktes det att mobiltelefoner var det vanligaste stöldgodset. Baserat på analysen planerades åtgärder, vilket i Stockholm ledde till riktad patrullering samt nya

³⁵ Dahl m.fl. 2003 sid 41–47

³⁶ College of Policing, 2017

³⁷ Scott, Michael & Kirby, Stuart, 2012: *Implementing POP - Leading, Structuring, and Managing a Problem-Oriented Police Agency* sid 5

³⁸ Brandon, Dan, 2015: *The Use and Effectiveness of Problem-Oriented Policing*, *Inquiries Journals* volym 7 nummer 4,

³⁹ Weisburd David m.fl, 2008: *Effects of Problem-Oriented Policing on Crime and Disorder*

⁴⁰ Weisburd David m.fl, 2008, sid 5

metoder för brottsutredning. Slutligen utvärderades åtgärdernas effekt genom att bland annat se på brottsstatistik. Rapportens slutsats är i båda fallen att brottsligheten minskat något.⁴¹ Bägge fallen i denna rapport kan ses som konkreta exempel på hur POP metodologi kan tillämpas på upptäckta problem.

Sammanfattat är POP:s grundläggande principer:

- Poliser och analytiker måste identifiera och analysera problem som skadar samhället.
- Man ska göra en grundlig analys innan man försöker skapa en lösning på problem.
- Åtgärderna behöver inte exkludera polisiär laglighetsövervakning men bör eftersträva en långsiktig lösning som inte involverar gripanden.
- En lösning på underliggande faktorer som skapar problem är lika viktig som lindring av problemets skadliga konsekvenser.
- Större beslutsfattande och problem-orienterad frihet bör ges åt konstaplar.
- Utvärdering av resultatet behövs för att säkerställa framgång.⁴²

Baserat på dessa principer har SARA-modellen utvecklats och genom att följa modellens fyra steg kan polisen utveckla och genomföra åtgärder som motverkar problem som orsakar brottslighet. Åtgärder som utarbetats med hjälp av POP-metoden är alltid ett resultat av en specifik situations förutsättningar. Detta leder till att en och samma åtgärd inte kan tillämpas på olika problem, eller på ens på liknande problem på olika platser.

2.4.1 POP i relation till ILP och närpolisverksamhet

Det är inte alltid klart var gränsen mellan POP, ILP och närpolisverksamhet i polisarbete går. Enligt Ratcliffe är en av orsakerna till detta att närpolisverksamhet, och vad det innebär i praktiken, är svårt att definiera samt att ILP ofta missförstås⁴³. För att tydliggöra skillnaderna har Ratcliffe skapat följande tablå:

	Närpolisverksamhet	POP	ILP
Enkelt att definiera?	Nej	Relativt enkelt	Enkelt, men utvecklas
Enkelt att införa?	Ytligt	Svårt	Utmaning för ledningen
Riktat sig mot?	Lokalsamhällen	Problem	Kriminella grupper, aktiva samt

⁴¹ Brottsförebyggande rådet, *Brottsförebyggande arbete i "hot spots" - resultat och erfarenheter från två projekt mot personrån och misshandlar*, rapport 2014/5

⁴² Ratcliffe, 2016, sid 55

⁴³ Ratcliffe, 2016 sid 50–61

			allvarliga förbrytare, offer, hot-spots
Hierarkifokus?	Nerifrån upp	Beroende på problemet	Ovanifrån ner
Vem definierar prioriteterna?	Samhället (community)	Varierar från problem till problem	Ledningen baserat på brottsunderrättelser
Vad riktar sig verksamheten emot?	Oklart	Brott och oordning, samt andra problem	Aktiva förbrytare, brottsliga problem, hot-spots
Kriterier för framgång	Nöjt samhälle	Minskning av problem	Upptäckande, reducerande samt störande av brott eller problem
Förväntad nytta?	ökad legitimitet för polisen	Reducering i problem och brott	Reduction i brott och skada

Tablå 1: Närpolisverksamhet, POP samt ILP sammanfattat⁴⁴

Sammanfattningsvis kan det tolkas att närpolisverksamhet är ett öppet begrepp och att polisen under det namnet kan vidta otaliga åtgärder. Som tablå 1 visar är ILP en toppstyrd ledarskapsmodell som strävar efter mer vetenskaplighet i polisens arbete med målsättningen att minska på allvarlig brottslighet. I ILP ligger fokus på förbrytare. POP däremot är en klart definierad arbetsmetod, utvecklad för att ge lösningar på ett stort antal varierande problem, men utmanande att tillämpa i praktiken. Kännetecknande för POP är att fokus inte ligger på enskilda incidenter och förbrytare, utan på problem som helhet. Det är främst svårigheterna med implementerandet av POP som lett till skiftet mot ILP som nämndes i avsnitt 2.3. Trots detta har man med hjälp av POP uppnått positiva resultat gällande brottsprevention, och därmed kan POP fortfarande anses vara värt att studera och utveckla som arbetsmetod.

2.5 POR - Paikallisen ongelmanratkaisun malli

En motsvarighet till POP som utvecklats vid Helsingfors polisinrättning är POR, arbetsmodellen för lokalt problemlösande. POR är ett relativt lite studerat tema i Finland.

⁴⁴ Ratcliffe, 2016 54, min översättning från engelska

De främsta offentliga studier som finns är Hyyryläinens och Nissinens arbeten som nämns i avsnitt 1.3.

I sitt lärdomsprov hänvisar Hyyryläinen till Helsingfors östra polisdistrikts närpolis- och övervakningsgrupps årsrapport från 2011⁴⁵ och modellen för lokalt problemlösande som presenterats där. Hyyryläinen har själv arbetat i närpolisgruppen i Helsingfors östra distrikt då modellen utvecklades. Modellen för lokalt problemlösande kan användas för att lösa ett begränsat områdes problem med ett stort antal varierande åtgärder. Med hjälp av kunskap om områdets aktörer kan polisen hitta de bästa samarbetspartner för lösandet av ett områdes problem. Efter noggrann studie av enskilda fenomen samt större problem, kan den rätta åtgärden väljas.⁴⁶

Figur 3: arbetsmodellen för lokalt problemlösande⁴⁷

Som figur 3 visar inleds arbete enligt POR-metoden med riskvärdering. Med riskvärdering i kontexten av lokalt problemlösande avses bedömning av problemet samt dess bieffekter. Riskvärdering motsvarar det första steget i POR. Problemet ska identifieras, begränsas samt en målsättning för problemlösandet ska definieras. Till det lokala problemlösandets riskvärdering hör även bland annat kontinuerligt utvecklande samt utvärderande av verksamhetsplanen och utvärderande av resultaten. Riskvärderingen ska kombinera fältverksamheten samt det uppmuntrande säkerhetssamarbetet och definiera när dessa redskap används.⁴⁸

⁴⁵ Min översättning, ursprungligen Itäinen poliisipiiri, lähipoliisi- ja valvontaryhmän vuosiraportti 2011.

⁴⁶ Hyyryläinen, 2012 sid 12

⁴⁷ Hyyryläinen, 2012 sid 12

⁴⁸ Hyyryläinen, 2012 sid 12–13

Uppmuntrande säkerhetsarbete innebär att polisen antar rollen som en allmän säkerhetskonsult, genom att hjälpa lokala aktörer och personer att lösa sina problem i sin omgivning. Målsättningen är att uppmuntra aktörer att inse sitt ansvar som utvecklare av säkerhet och trivsamt. I många fall kan denna roll tvinga polisen bort från de lagrum som är mest bekanta. Exempelvis är säkerhetsfrågor vid arbetsplatser en fråga för arbets säkerhetslagen eller räddningslagen. Nyckeln till framgång för uppmuntrande säkerhetsarbete från polisens synvinkel är skapande av nätverk med områdets lokala aktörer.⁴⁹

Fältverksamhet innefattar samtliga av polisens traditionella åtgärder för uppehållande av allmän ordning och säkerhet. Exempel på åtgärder är razzior, synlighet i gatubilden och fotpatrullering. Vid tillämpande av POR betonas skillnaden mellan fältpatruller och närpolispatruller. Skillnaden mellan fältpatruller och närpolispatruller kan åskådliggöras på följande sätt; då en fältpatrull patrullerar i ett köpcenter, går de runt området och ingriper vid behov i ordningsstörningar. När en närpolispatrull patrullerar i ett köpcenter talar de med företagare, krögare och medborgare för att få en uppfattning av läget. Närpolispatrullen kartlägger eventuella problem som framkommer under diskussionerna, och påbörjar planerandet av fortsatta åtgärder.⁵⁰

ILP:s ökande dominans som ledarskapsmetod inom finska polisens, som nämnts i avsnitt 2.3, innebär inte att POR som arbetsmetod är utan relevans. På likande sätt som POP, kan POR användas för genomförande av begränsade projekt inom finska polisen, även om ILP används för ledandet av organisationen i allmänhet. Denna åsikt framkommer även i Tyllis pro-gradu arbete som presenterades i avsnitt 1.3. Enligt Tylli är ett av sätten för Sydöstra Finlands polisinsättning att förbättra sitt brottsförebyggande arbete att utveckla användandet av POR.

2.6 Andra relevanta begrepp

Med *utredningssidan* eller *utredare* avses de poliser som arbetar med brottsutredning. Brottsutredare jobbar till stor del inomhus och bearbetar de brottsanmälningar som fältpoliser skriver och medborgare själv gör elektroniskt eller vid polisstationer. Brottsutredning innefattar bland annat förhör, teknisk bevisning samt videomaterial.

⁴⁹ Hyyryläinen, 2012 sid 13

⁵⁰ Hyyryläinen, 2012 sid 14

Östra Nylands Polisnrättning innefattar sex polisstationer samt tre servicepunkter. Huvudpolisstationen finns i Vanda medan de mindre stationerna finns i Borgå, Hyvinge, Järvenpää, Lovisa samt Nurmijärvi (se bild 1).⁵¹ Polisnrättningens lednings- och planeringsgrupper är placerade i Vanda. De enskilda polisstationerna har i varierande omfattning egna fält- och utredningsenheter samt tillståndsförvaltning och andra polisiära tjänster.

Bild 1: Karta över Östra-Nylands polisnrättnings område.⁵²

Med en *POR*- eller *POP*-åtgärd avses i denna undersökning ett projekt som använder sig av *POR* respektive *POP* som arbetsmetod. En åtgärd kan vara ett enskilt evenemang eller en helhet av flera olika aktioner.

3 Kriminologiska teorier

Den teoretiska basen för detta lärdomsprov är *POP*. Då arbete utförs enligt *POP*-metoden, antas det att brott kan förebyggas eftersom de har en underliggande orsak som kan påverkas. Antaganden bygger på kriminologiska teorier, som strävar till att förklara varför och i vilka situationer brott begås. De mest centrala kriminologiska teorierna presenteras i detta kapitel. *POR* baserar sig på liknande antaganden som *POP*.

3.1 Rutinaktivitetsteorin

Rutinaktivitetsteorin utgår ifrån att en motiverad gärningsman begår brott när ett lämpligt läge presenteras. Enligt rutinaktivitetsteorin sker brott då det finns:

1. En motiverad gärningsman.
2. Ett attraktivt brottsoffer eller brottsobjekt.
3. Avsaknad av adekvat väktare.

⁵¹ Näse, 2017 sid 16

⁵² <https://www.poliisi.fi/itauusimaa/yhteystiedot#Porvoo>

Adekvat väktare kan innebära både en fysisk person eller någon form av säkerhetsarrangemang, som förhindrar eller försvårar genomförandet av ett brott. Rutinaktivitetsteorin kan fungera som förklaring för situationer då det finns upprepade problem på samma plats men förövaren varierar.⁵³

3.2 Beslutsteorin

Beslutsteorin ger fyra olika metoder för att förebygga brott.

1. Öka upptäcktsrisken.
2. Försvåra genomförande av brottet.
3. Minska de potentiella vinsten brott kan ge.
4. Försvåra bortförklaring av oönskat beteende.⁵⁴

Beslutsteorin bygger på att gärningsmannen före brottet överväger brottets lönsamhet. Exempelvis är en större upptäcktsrisk värd att riskera om den potentiella vinsten är stor. Polisens eller andra aktörers agerande kan påverka faktorer i beslutsfattandet.

3.3 Broken windows teorin

I *The Oxford Handbook of Crime Prevention*⁵⁵, presenterar Wesley G. Skogan forskning kring sambandet mellan oordning (*disorder*) och brottslighet. Teorin *Broken Windows* hävdar att små tecken på förfall kan uppmuntra gärningsmän att begå mer allvarliga brott. Söndriga fönster är ett exempel på tecken på förfall som får laglydiga personer med de nödvändiga ekonomiska förutsättningarna att lämna områden. Kriminella personer däremot ser detta förfall som en inbjudan. Därmed leder en miljö som är förfallen till en ökad brottslighet. Enligt Skogan har *Broken Windows* utvecklats och resulterat i att forskare i dagens läge talar om sambandet mellan oordning i allmänhet och brottslighet. En svårighet med denna typ av forskning är att termen *oordning* är så bred. Oordning kan vara t.ex. skräp på gatan, övergivna bilar eller personer som betar sig på oönskade sätt. Trots dessa metodologiska svårigheter är olika forskares slutsatser enligt Skogan överens, oordning har en effekt på kriminellt beteende i samverkan med andra faktorer.⁵⁶

I samma bok presenterar Anthony A. Braga forskning som visar att brottslighet ofta är koncentrerad till vissa personer, platser och tider. Till exempel kan en viss gata vara ett centrum för droghandel pga. att där finns en övergiven byggnad. Forskning som Braga

⁵³ <https://polisen.azurewebsites.net/index.php/social-oro/teoretiska-utgangspunkter/>

⁵⁴ Dahl, 2003 sid 24

⁵⁵ Farrington, David & Welsh, Brandon 2012: *The Oxford Handbook of Crime Prevention*

⁵⁶ Farrington & Welsh, 173–187

presenterar har även visat att det inte endast är gärningsmännen som återkommer, utan också offren. Enligt Braga har forskning dessutom visat att brott är koncentrerade till vissa månader, veckodagar och tider.⁵⁷

4 Material och metod

Det huvudsakliga materialet i detta lärdomsprov är texter som behandlar POP och POR, och för bearbetandet av materialet används en deduktiv, kvalitativ innehållsanalys. Innehållsanalysens målsättning är att identifiera praktiskt agerande enligt arbetsmetoderna.

4.1 Metodologiska utgångspunkter

Med innehållsanalys eftersträvar man att få material i en kompakt och klar form utan att gå miste om information. Med innehållsanalys gör man materialet tydligare, så att man kan göra slutsatser om det forskade fenomenet. I en deduktiv innehållsanalys studerar man materialet med utgångspunkten i en teori. Det analyserade materialet ordnas i kategorier för att lyfta fram de relevanta faktorerna, utan att lämna annat material helt utanför analysen.⁵⁸ Deduktiv analys förutsätter att det finns tidigare kunskap om det studerade fenomenet. Då man går igenom material söker man efter vissa fakta.⁵⁹ Innehållsanalysen i denna undersökning är deduktiv eftersom materialet studeras för att lyfta fram fakta specifikt om POP och POR arbete i praktiken, och är därmed riktad. Med hjälp av innehållsanalys kan omfattande material granskas och vissa fakta tas fram utan att man förbiser övrig information.

4.1.1 Hermeneutik

Eftersom denna undersökning baserar sig på skriven text bör hermeneutik, som även kallas tolkningslära, beaktas. En hermeneutisk forskare studerar ett fenomen från sin egen förutfattade synvinkel. Enligt hermeneutiken utökas ens förståelse av det studerade ämnet vartefter att ny text processeras. Forskaren gör med andra ord nya tolkningar vartefter och därmed växer förståelsen för det studerade ämnet. Denna process genom vilken text utvecklas till ny förståelse kallas för den hermeneutiska spiralen. Materialet som studeras läses först som en helhet vartefter man fördjupar sig i delarna skilt för sig. På detta sätt strävar man efter att få en fullständig förståelse för materialet.⁶⁰

⁵⁷ Brandon & Farrington, sid 316–330

⁵⁸ Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, sid 105–121

⁵⁹ Anttila, Pirkko. (1996). *Tutkimisen taito ja tiedon hankinta : taito-, taide- ja muotoilualojen tutkimuksen työvälitteet*

⁶⁰ Patel, Runa & Davidson, Bo 2016: *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, sid 28–30

4.2 Material och materialinsamlingsmetod

Materialet i detta lärdomsprov består av fyra verk som behandlar POP och POR samt innehåller praktiska åtgärder som resulterat från användandet av arbetsmodellerna. Antti Hyyryläinens och Katja Nissinens lärdomsprov har redan framkommit i avsnitt 1.3. Det tredje verket är en bok utgiven av Polismyndigheten i Värmland och det fjärde är en BRÅ:s rapport som hänvisats till i avsnitt 2.4. Genom innehållsanalys tas praktiskt POP och POR arbete fram, för att sedan tillämpas på de tre Borgå närpolisgrupps evenemang som presenterats i kapitel 5. Som nämnts i kapitel 2 är det viktigt att beakta att POR och POP åtgärder alltid är uppbyggda kring specifika problem, vilket gör att åtgärder inte direkt kan överföras från ett problem till ett annat. Dessa källor ger dock insikt i hur polisen agerat utanför Borgå, och kan därmed ge idéer för hur närpolisgruppen i Borgå kunde arbeta. Närpolisgruppens arbete redogörs för i kapitel fem.

4.2.1 POP-material

Boken Problemororienterat polisarbete, skriven av bland annat Gunnar Dahl kan beskrivas som en kortfattad introduktion till POP riktad till personer som inte är bekanta med POP. Boken innehåller beskrivningar av termer centrala för POP, de kriminologiska teorierna som används för att utveckla brottsförebyggande åtgärder samt en beskrivning av arbetsmetodens fyra steg (figur 2, avsnitt 2.4). Boken avslutas med några exempel på hur arbetsmetoden kan användas. Ett av exemplen är från ett verkligt fall och de övriga är påhittade. Det verkliga fallet behandlar stölden från bilar på en parkeringsplats i Berglunda. I det fallet försökte polisen förebygga brott exempelvis genom att öka belysningen på parkeringsplatsen och informera dem som parkerar bilarna på parkeringsplatsen regelbundet om att inte förvara värdefull egendom i bilarna.⁶¹

BRÅ:s rapport 2014:5 har redan hänvisats till i avsnitt 2.4. Rapporten är en detaljerad beskrivning av arbete enligt POP metoden. Rapporten behandlar två brottsförebyggande projekt som genomfördes i Sverige.

4.2.2 POR-material

I sitt lärdomsprov presenterar Hyyryläinen bland annat tre fall av POR arbete där Helsingforspolisens östra distrikts närpolis- och övervakningsgrupp motverkat problem på

⁶¹ Dahl m.fl, 2003 sid 59–61

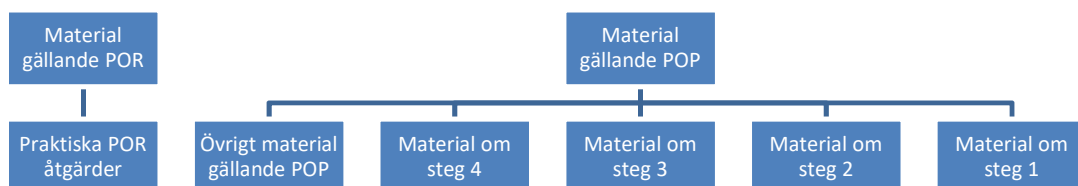
sitt område. Den ursprungliga källan för samtliga fall är gruppens årsrapport från 2011⁶². I detta lärdomsprov har Hyyryläinens arbete först hänvisats till i avsnitt 2.5 där POR-metoden presenterats i teorin. Materialet för praktiska åtgärder enligt POR-metoden presenteras i avsnitt 4.3 och återfinns i Hyyryläinens lärdomsarbete på sidorna 17–5.

I det första fallet var problemet att ungdomar samlades vid en lokal mataffärs lastningsbrygga kvällstid för att dricka alkohol. Ungdomarna orsakade direkt oreda genom att skräpa ner omgivningen, och störde även dem som bodde i närliggande höghus. I det andra fallet orsakade ett boende för hemlösa ungdomar ett stort antal alarmuppdrag och brottsanmälningar. I det tredje fallet försökte närpolisgruppen lösa problematiken med att Revalsplanen vid köpcentret Itäkeskus hade utvecklats till en samlingsplats för knarkare.⁶³

Katja Nissinens lärdomsprov är en studie av effekterna av #Respect kampanjen som ordnades i Helsingfors för att motverka sexuella trakasserier. I sitt arbete beskriver hon även arbetsprocessen bakom kampanjen. För genomförandet av #Respect kampanjen använde sig Helsingforspolisen av POR-arbetsmetoden.⁶⁴ Nissinens lärdomsarbete är på yrkeshögskolenivå.

4.3 Analyismetod

Innehållsanalysens huvudkategorier är material som behandlar POP i praktisk kontext och material gällande POR. POP-materialet delas vidare in i fem underkategorier enligt SARA-modellens fyra steg, samt en femte kategori för material som inte passar in i någon av de fyra första.

Figur 4: Innehållsanalysens kategorisering.

Undersökningens fyra källor har analyserats med hjälp av en deduktiv (riktad) innehållsanalys som beskrivs i figur 4. Nissinens och Hyyryläinens arbeten har lästs och ur dem har praktiska aspekter av POR-arbete har separerats från den övriga texten. Innehållet i

⁶² Hyyryläinen, 2012 sid 17

⁶³ Hyyryläinen, 2012 sid 18–24

⁶⁴ Nissinen, 2016

BRÅ:s rapport och *Problemorienterat polisarbete* har indelats i fem olika kategorier (figur 4). Innehållet har delats i kategorier enligt vilket steg av SARA-modellen de behandlat. Exempelvis har material som behandlar kartläggandet av rånen i Stockholm (steg 1 i SARA-modellen) separerats från material som behandlar uppföljningen (steg 4 i SARA-modellen). Efter kategoriseringen tillämpades materialet på Borgås närpolisgrupps arbete.

Övrig litteratur som använts i lärdomsprovet behandlar ILP, POP, närpolisverksamhet och brottsförebyggande arbete i Finland överlag samt Borgå specifikt. För insamlandet av information om närpolisverksamheten och förebyggande arbete i Borgå har även gruppchefen för närpolisgruppen i Borgå, Håkan Björklöf, kontaktats för att säkerställa att hans arbete från 2014 fortfarande var aktuellt. Enligt Björklöf har närpolisgruppen arbete inte ändrats märkbart. Diskussionen med Björklöf var kort och gick inte in på detaljer gällande närpolisgruppens arbete efter 2012.

4.4 Forskningsetik

Denna undersöknings källor är nästan uteslutande offentligt tillgängliga skriftliga källor. De enda undantagen är diskussionen med Borgås närpolisgrupps chef, Håkan Björklöf samt e-postkorrespondensen med Johan Pawli. De forskningsetiska kraven gällande information samt samtycke beaktades i samband med dessa kontakter. Informationskravet innebär att en forskare ska informera de som berörs av en undersökning om undersökningen, och enligt samtyckeskravet ska en undersökare ha deltagares samtycke att medverka i undersökningen⁶⁵. I samband med diskussionen meddelades Björklöf om undersökningen och han gav sitt samtycke för medverkan. Det samma gäller för kontakten med Johan Pawli. Bägge var även villiga att delta offentligt.

Till god vetenskaplig praxis hör även att forskaren ska arbeta noggrann samt allmänt omsorgsfullt. Resultaten ska presenteras hederligt så att de inte vilseleder läsaren. Exempel på oredlighet är förfalskning och fabricering av resultat.⁶⁶

4.5 Undersökningens validitet och reabilitet

Urvalet av materialet är resultatet av en omfattande filtrering av potentiella källor. Källor har sökts både elektroniskt och i tryckt form i Polisyrkeshögskolans bibliotek. Om man beaktar även engelskspråkiga källor med förslag på konkreta POP åtgärder, är antalet

⁶⁵ Patel & Davidson, 2016 sid 63

⁶⁶ Forskningsetiska delegationens anvisningar 2012, *God vetenskaplig praxis*, sid 17–21

potentiella källor stort. Allt engelskspråkigt material lämnades utanför undersökningen på grund av problematik kring omfattande översättningsarbete. Översättning tar mycket tid och trovärdigheten i översättningarna kan ifrågasättas. BRÅ:s rapport och boken *Problemorienterat polisarbete* valdes som källor på grund av deras tillgänglighet samt pålitlighet. Utöver detta innehåller bägge entydiga beskrivningar av åtgärder som utarbetats med hjälp av POP-metoden. Hyyryläinens och Nissinens undersökningar valdes som källor på grund av deras detaljerade beskrivningar av arbete enligt POR-metoden, deras tillgänglighet samt bristen på konkret POR-arbete i andra källor. Många andra källor behandlar POR i en viss utsträckning, men de flesta av dem behandlar endast arbetsmodellen i teorin, och inte i praktiken. I följande avsnitt behandlas POP- och POR-materialets validitet och reabilitet. Björklöfs arbetes validitet för undersökningen behandlas i 5.1.1.

4.5.1 POP- och POR-materialet

Både Hyyryläinen och Nissinen beskriver projekt som de personligen deltagit i. Det går inte med säkerhet att säga hur omfattande deras deltagande har varit, men baserat på de relativt detaljrika observationerna av arbetets framskridande kan bägge anses vara trovärdiga. Särskilt Nissinens hänvisningar till exempelvis mötesprotokoll från #Repect kampanjen antyder att hon aktivt varit inblandad i, eller åtminstone tagit del av kampanjens olika arbetsmoment⁶⁷. Deras bedömning av effekten av åtgärderna de presenterar kan ifrågasättas i och med att de delvis bedömer sitt eget arbete, men det är inte ett problem med tanke på detta lärdomsprov, eftersom syftet inte är att bevisa eller motbevisa åtgärdernas effekt.

På liknande sätt är BRÅ:s redogörelse för projekten i Stockholm och Eskilstuna trovärdig. BRÅ är en statlig myndighet som i Sverige jobbat med brottsförebyggande sedan 1974⁶⁸. BRÅ har haft en aktiv del i bägge projekten, så rapportens beskrivning av arbetet är pålitligt. Rapportens beskrivning av åtgärdernas effekt kan ifrågasättas på samma grunder som Hyyryläinens och Nissinens, men är inte relevant i detta lärdomsarbete. Dahls exempel på POP åtgärder är mer ifrågasättbara eftersom de alla inte är beprövade utan vissa endast är Dahls tolkningar. Exempler får dock trovärdighet av det faktum att boken *Problemorienterat polisarbete* getts ut av Polismyndigheten i Värmland, och att polisen där godkänt dem genom att publicera boken.

⁶⁷ Nissinen. 2016 sid 21

⁶⁸ <https://www.bra.se/om-bra.html>

5 Nuvarande närpolisverksamhet i Borgå

Källan för beskrivningen av Borgås närpolisverksamhet är Håkan Björklöfs underbefälsexamensarbete. Björklöf redogör för Borgås närpolisverksamhet i form av en årsberättelse för 2012. Enligt Björklöf hade närpolisgruppen i Borgå i slutet av 2012 åtta medlemmar. Av dessa åtta lämnade två personer uppgiften som närpolis. Gruppen bestod av polismän från både fält- och utredningssidan. Samtliga medlemmar i gruppen skötte närpolisarbete vid sidan om sina andra, huvudsakliga uppgifter. Verksamhetssäsongen för närpolisverksamheten var indelad i en vår- och en höstperiod. Målsättningen var att samtliga närpoliser under dessa perioder skulle ha en arbetstur att tillägna närpolisverksamhet, men målet uppnåddes inte. Enligt Björklöf blev det månader långa avbrott i närpolisverksamhet på grund av brist på arbetsturer för närpoliserna. Närpolisverksamheten i Borgå är enligt Björklöf fokuserad på barn och ungdomar.⁶⁹

I årsberättelsen konstaterar Björklöf att närpoliserna deltagit i byevenemang, föräldramöten och andra tillställningar under 2012. I detalj beskriver Björklöf endast de evenemang som krävt mest planering. Under Polisens dag, ett riksomfattande evenemang, hade Borgås närpoliser en närvaro i köpcentret Lundi i Borgå samt på Lovisa torg. Under evenemanget fick allmänheten bekanta sig med polisens utrustning, ställa frågor till poliser och alla kunde ta del av bland annat reflexer samt pinser. Evenemangets tema var marginalisering. Björklöf beskriver inte i detalj hur temat påverkat verksamheten. Temat för Polisens dag väljs av Inrikesministeriet och är likt evenemanget riksomfattande.⁷⁰

I Sibbo ordnade närpoliserna 17–19 april 2012 ”Drogtunneln” för sjunde-klassister. Evenemanget fick sitt namn av en tematisk bana som deltagarna gick igenom. Banan var uppbyggd i Sibbos gamla administrationsbyggnads utrymmen och bestod av fem rum. Rummens teman var tobak, alkohol, droger, drama samt avlastning. Drogtunneln var ett samarbete mellan bland annat polisen, flera skolors skolkuratorer och skolhälsovårdare. Målsättningen var att ge information om berusningsmedel åt deltagarna. Efteråt fick deltagarna svara på en gallup om sina upplevelser.⁷¹

Under skolavslutningen, lördagen den andra juni 2012, ordnades evenemanget ”Zero” med syftet att minska på 13–19 åringars alkoholbruk. Eftersom veckoslutet enligt Björklöf brukar

⁶⁹ Björklöf, 2014 sid 16–17

⁷⁰ Björklöf, 2014 sid 19

⁷¹ Björklöf, 2014 sid 21–22

vara betungande för polisen tog Borgå stads ungdomstjänster initiativet till Zero. Målsättningen med evenemanget var att skapa en alkoholfri skolavslutningskväll. Under evenemanget fick ungdomar frivilligt blåsa i alkometrar under kvällen, och de vars resultat i testet var 0 promille fick delta i ett lotteri som hölls klockan 23.00. Den första blåsningen skulle göras mellan klockan 18.00 och 20.00. Alkometrar fanns utplacerade runt om i stan. För att lösa ut en eventuell vinst i lotteriet måste personen på nytt blåsa ett nollresultat. Evenemanget var ett samarbete mellan bland annat Finska utbildningstjänster, Socialjouren i Östra Nyland, flera skolor, Missbrukarkliniken, Idrottstjänster, Ungdomstjänster och polisen. Lotteriets priser finansierades av sponsorer.⁷²

Som övrigt material har närpoliserna enligt behov självproducerade PowerPoint presentationer som oftast används vid skolbesök. Presentationernas innehåll varierar enligt tema. Utöver detta finns pinser och reflexer som kan delas ut samt ett polistält som kan användas vid evenemang.⁷³

Björklöf nämner ett antal utvecklingsidéer i sitt arbete. Ett av dem är fler närpolisarbetsturer och en klarare struktur för tidpunkten för arbetsturerna så att närpolisgruppen kunde arbeta bättre som helhet. Enligt Björklöf har närpolisverksamheten styrts av önskemål som kommit till polisen och han anser att det vore bättre om polisen själv tog kontakt gällande evenemang. Björklöf anser även att skolbesök borde prioriteras till årskurserna 5–7. Björklöf önskar även en nätpolis till Borgå utöver den nätpolis som finns i Vanda.⁷⁴

5.1 Björklöf text som källa

Användandet av Björklöfs text som källa för beskrivningen av närpolisgruppens arbete är delvis problematiskt. Björklöfs arbete är skrivet 2014, behandlar 2012 och beskrivningen av närpolisverksamheten är relativt odetaljerad. Exempelvis gällande de tre huvudsakliga evenemangen som behandlas i kapitel 6, Polisens dag, Drogtunneln och Zero har Björklöf inte beskrivit förhandsarbetet bakom polisens deltagande.

Enligt Björklöfs egen utsago i juni 2018 har dock sättet närpolisen arbetar på i Borgå inte ändrats i stor utsträckning. Björklöf fungerade vid det tillfället som gruppchef för Borgås närpolisgrupp, så hans utlåtande kan anses vara trovärdigt. Björklöfs skriftliga arbete är trots

⁷² Björklöf, 2014 sid 22

⁷³ Björklöf, 2014 sid 24

⁷⁴ Björklöf, 2014 sid 24–25

sina brister tillräckligt omfattande för att uppnå detta lärdomsarbets syfte att ta reda på hur användningen av arbetsmetoderna POP och POR i närpolisgruppens arbete kunde utvecklas. Eftersom informationen om närpolisgruppens arbete är begränsad finns det en risk att en del av utvecklingsförslagen, som presenteras i kapitel 6, beskriver arbete som närpolisgruppen redan gör. Denna risk minskar trots allt inte på undersökningens värde eftersom det inte finns någon orsak att tro att närpolisgruppen medvetet och planmässigt arbetar enligt POP- eller POR-metoderna. Därmed är ett utvecklingsförslag åt närpolisgruppen som redan delvis eller helt uppfyllts värdefull eftersom det höjer medvetenheten om att man arbetat problemorienterat, och det underlättar infogandet av POP och POR i arbetet som helhet.

6 Tillämpandet av POP och POR arbete vid närpolisgruppen evenemang

I detta kapitel granskas de tre evenemang som valts för denna undersökning enskilt. För varje evenemang granskas hur POP- och POR-arbetsmetodernas faser uppfyllts. Därefter presenteras förslag på hur användandet av POP och POR metodologierna kunde utvecklas med hänseende till dessa evenemang, baserat på materialet som presenterats i kapitel fyra.

6.1 Polisens dag

Som nämnts i kapitel 5 var Polisens dag 2012 ett evenemang där polisen var närvarande i köpcentret Lundi samt på Lovisa torg. Utöver detta är Polisens dag främst ett traditionellt närpolisevenemang som betonar närhet till allmänheten och uppvisning av polisens verksamhet. Björklöf uttrycker inget konkret syfte för evenemanget, men baserat på hans beskrivning av verksamheten kan syftet beskrivas vara att göra allmänheten mer bekant med polisens verksamhet genom bland annat uppvisande av polisens utrustning samt svarande på allmänhetens frågor.

Polisens dag är inte ett optimalt evenemang för tillämpandet av POP och POR i sin helhet, åtminstone inte på Borgå närpolisgrupps nivå. Orsakerna till detta är bland annat att evenemanget är riksomfattande, och därmed inte en åtgärd som närpolisgruppen väljer att genomföra på sitt eget sätt samt att evenemanget saknar en klar problemdefinition. På en högre nivå kan dock Polisens dag vara en produkt av POP och POR, men det är inte ett tema för denna undersökning. Trots detta kan Polisens dag användas som en del av lokalt problemlösande i Borgå.

6.1.1 Polisen dag och POR

Polisens dag kunde av närpolisgruppen inkluderas som en del av lokalt problemlösande på åtminstone tre olika sätt. Dessa tre sätt faller inom momenten *riskhantering* och *uppmuntrande säkerhetsarbete* (se figur 3 avsnitt 2.5). Evenemanget, som det ordnades 2012, inkluderade redan ett inslag av verksamhet som kan tolkas som POR arbete, och det är polismäns svar på allmänhetens frågor. Detta kan ses som uppmuntrande säkerhetsarbete, eftersom polismän då de diskuterar med folk kan försöka påverka dessa individer. En modell för hur uppmuntrande säkerhetssamarbete utförts på ett offentligt evenemang är #Respect kampanjens lansering i köpcentret Kampen, där förbipasserande uppmanades att dela bilder i social media och att diskutera sexuella trakasserier⁷⁵.

Inslaget av uppmuntrande säkerhetsarbete kunde dock vidareutvecklas. Som nämnts i avsnitt 5.1 var temat för Polisens dag 2012 marginalisering, och polisen kunde använda evenemanget för att ge råd till förbipasserande gällande hur marginalisering kan upptäckas och undvikas. Bevisligen effektiva och klart formulerade råd kunde ges åt medborgare av alla polismän under Polisens dag, oberoende av polismannens personliga erfarenhet samt kunskap och situationen där polismannen träffar medborgaren. Vidare kunde dessa råd skriftligen delas ut åt personer som inte stannar och talar med polismän under Polisens dag. Utvecklandet av sådana råd kunde fungera som uppmuntrande säkerhetsarbete och närpolisgruppen kunde utarbeta dessa råd. Genom att ge råd kunde närpolisgruppen uppmuntra förbipasserande att ta ansvar för en aspekt av deras säkerhet (exempelvis marginalisering) och detta är som redogjorts för i avsnitt 2.5, syftet med uppmuntrande säkerhetsarbete. Ett exempel på liknande utbildning av allmänheten är projektet för att förhindra stölder ur bilar i Berglunda som presenterats i avsnitt 4.2.2. I det projektet var ett av polisens redskap för att minska på stölderna att kalla in dem som regelbundet använde parkeringsplatsen till ett möte, och ge dem information om vad de kunde göra för att förebygga stölderna⁷⁶.

Utöver det uppmuntrande säkerhetssamarbetet kunde Polisens dag utnyttjas för riskhantering genom insamlande av information. Inför #Respect-kampanjen och i Brottsförebyggande rådets rapport, som presenterades i avsnitt 2.4, studerades brottsstatistik, men statistiken kan inte i alla situationer ge en fullständig bild av ett fenomen. Exempelvis inför #Respect-kampanjen konstaterades det finnas ett stort mörkertal gällande statistik kring

⁷⁵ Nissinen, 2016 sid 21

⁷⁶ Dahl, 2003 sid 60

sexuella trakasserier⁷⁷, och i planeringsfasen av #Respect, då potentiella samarbetspartners kallades till möte med polisen, efterfrågades deras syn på problemet⁷⁸. På liknande sätt kunde närpolisgruppen använda Polisens dag för att samla in information av allmänheten gällande ett på förhand valt tema, eller problem i Borgå i allmänhet. Då temat för Polisens dag 2012 var marginalisering kunde närpolisgruppen förbereda enkäter om marginalisering för förbipasserande att svara på.

Det tredje sättet att utnyttja Polisens dag vore som ett redskap för att utvärdera åtgärder som redan genomförts. Polisen kunde be personer att svara på enkäter antingen på plats eller i elektronisk form, eller så kan polisen hålla korta intervjuer för att samla information. Värdet av allmänhetens svar vore beroende av målsättningen som uppställts för POR åtgärden. Om målsättningen för en åtgärd är att minska på antalet brottsanmälningar kan individer inte trovärdigt utvärdera effekten, men om åtgärdens målsättning vore att öka på trygghetskänslan kunde enkäter vara ett användbart redskap.

6.1.2 Polisens dag och POP

På liknande sätt som POR lämpar sig Polisens dag endast delvis för POP arbete. Evenemanget kunde utnyttjas exempelvis för kartläggning, analys samt utvärdering. I SARA-modellen är det frågan om steg 1, 2 och 4 (figur 2). Närpolisgruppen kunde kartlägga problem exempelvis genom att ställa de frågor för kartläggande som presenterats i avsnitt 2.4 åt förbipasserande.

Om närpolisgruppen har ett problem som är under utredning, kunde analys utföras exempelvis i form av enkäter. Enkäterna måste dock vara noggrant uttänkta på förhand för att ge information om just det fenomenet/problemet som undersöks. Allmänhetens förmåga att ge trovärdig information om det undersökta måste också bedömas. Exempelvis kan en civil person inte ge exakt information om antalet brott som sker, men nog om trygghetskänsla. I ett av sina påhittade exempel har Dahl använt en trygghetsmätning som orsaken bakom en POP åtgärd mot våld i stad X. I Dahls exempel har senaste trygghetsmätningen i stad X visat att människor mer än tidigare är rädda för våld i stadens centrum, och detta får lokala polisen att agera⁷⁹.

⁷⁷ Nissinen, 2016 sid 17

⁷⁸ Nissinen, 2016 sid 20

⁷⁹ Dahl m.fl, 2003 sid 55

Då man sammankopplar Polisens dag med de kriminologiska teorierna bakom POP, som presenterats i kapitel 3, är de som lättast kan användas delar av rutinaktivitets- och beslutsteorin samt sambandet mellan oordning och brott. Vid Polisens dag kan polisen uppmuntra allmänheten att förebygga brott genom att påverka rutinaktivitetsteorins andra och tredje punkt. Enligt rutinaktivitetsteorins andra punkt sker brott då ett attraktivt brottsobjekt finns och den tredje punkten behandlar avsaknaden av väktare. Var och en kan i sitt dagliga beteende minska på mängden attraktiva brottsobjekt samt se till att adekvata väktare finns tillgängliga. Gällande beslutsteorin, enligt vilkens fjärde punkt man kan förebygga brott genom att göra bortförklaringar svårare, kan polisen försvåra bortförklaringar av oönskat beteende genom att informera om vardagliga förseelser som är sammankopplade med det valda temat för Polisens dag. Teorin om sambandet mellan oordning och brott, enligt vilken fler brott sker då omgivningen är ovårdad, kan allmänheten påverka genom att hålla sin egen omgivning och sina lokalsamhällen rena.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att Polisens dag kan utnyttjas då man arbetar enligt POP och POR metoderna, men endast under vissa omständigheter. Under Polisens dag kan polisen inte kontrollera vem som svarar på eventuella enkäter, och det bör beaktas då resultat tolkas. Men även om kartläggning, riskhantering samt utvärdering utförda vid Polisens dag inte skulle ge någon värdefull information, kunde enkäter tolkas som ett sätt att uppfylla Närpolisstrategins metod åtta (medborgarnas medverkan), som presenterats i avsnitt 2.2, för uppnåendet av strategins målsättningar.

6.2 Drog tunneln

Drog tunneln i Sibbo kan tolkas vara ett evenemang med fler inslag av POP och POR än Polisens dag. Trots detta är Drog tunneln, som den genomfördes 2012, inte heller ett projekt som är optimalt tillämpat som POP- eller POR-åtgärd. Orsaken till detta är att Drog tunneln är uppbyggd för att informera unga om berusningsmedel, och inte för att lösa ett specifikt problem. Problemet som evenemanget försöker åtgärda kan definieras som bristande kunskap om rusmedel bland ungdomar, men för detta har inga bevis presenterats i samband med Drog tunnelns planering. Ett sätt att möjliggöra användandet av POP- och POR-arbetsmetoderna i en större utsträckning vore att inkorporera Drog tunneln i en större helhet av förebyggande polisarbete, där målsättningen exempelvis skulle vara att minska på rusmedelsanvändning i Sibbo.

Som sagt innefattade Drogtnunneln ändå inslag av POP- och POR-arbete. Evenemanget hade en klar förankring i lokalsamhället genom samarbete med lokala aktörer som presenterades i kapitel 5. Trots att polisen hade ansvaret för Drogtnunneln var det inte ett rent polisiärt evenemang, utan ett evenemang där även andra aktörer än polisen deltog, vilket är en viktig del av både POR och POP.

Drogtnunneln hade även ett definierat syfte, nämligen att upplysa ungdomen om berusningsmedel. Avlastningsrummet och gallupen deltagarna tog del av var ett sätt att utvärdera verksamhetens effekt, det vill säga hur mycket och vad eleverna lärt sig. Dessutom var målgruppen för arbetet ungdomar, vilka enligt Björklöf är närpolisgruppens viktigaste målgrupp. I POR termer är förhandsarbetet en del av riskhanteringen. I POP-termer hör syftesdefinieringen till första och andra fasen, medan utvärderingen hör till fjärde fasen som beskrivits i avsnitt 2.4.

6.2.1 Drogtnunneln och POR

Drogtnunneln i Sibbo innefattade inslag av lokalt problemlösande, men dessa inslag kunde vidareutvecklas. Utvärderingen av Drogtnunnelns effekt kunde förbättras genom att be deltagarna att svara på frågor om berusningsmedel före tunneln utöver den gallup som besvarades efter tunneln. Då kunde man få en bild av vilket temarum som gav deltagarna mest ny information. Detta skulle ge närpolisgruppen ny information för fortsatt riskhantering (figur 3). Evenemanget kunde även användas för att samla in uppgifter om ungdomarnas syn på droger med hjälp av gallupar eller intervjuer. Som nämnts i avsnitt 2.5 hör kombinerande av uppmuntrande säkerhetsarbete och fältverksamhet till POR arbetsmetoden. Fältverksamheten beaktades inte i Drogtnunnel evenemanget i den form som det utförts 2012, men närpolisgruppen kunde använda den information som samlats under evenemanget för att informera fältverksamheten om rusmedelsanvändningen i Sibbo.

Aspekten av uppmuntrande säkerhetsarbete i Drogtnunneln uppfylls delvis genom att närpolisgruppen samarbetat med andra lokala aktörer. Men Drogtnunneln i den form som evenemanget ordnades 2012 hjälpte eller uppmuntrade inte lokala aktörer att lösa ett problem (ungas kunskap om droger) själv. Ett sätt att uppmuntra lokala aktörer vore att ordna tunneln på en plats i Borgå, och sedan uppmuntra skolor att hämta eleverna dit. Svagheter med denna lösning vore ojämlikhet som uppstår av att skolor ligger på olika avstånd från Drogtnunneln, och att mängden deltagare kanske därför skulle lida. Alternativt kunde polisen uppmuntra skolor att upprätta sina egna Drogtnunnlar och endast bidra med exempelvis material eller polisnärvaro.

Sammanfattningsvis kan man säga att Drog tunneln som projekt uppfyller POR-arbetsmetoden till en viss grad. Om man i riskvärderingen definierar problemet som brist på kunskap om rusmedel hos ungdomar, och målsättningen är att utöka denna kunskap, är Drog tunneln en relativt simpel POR åtgärd.

6.2.2 Drog tunneln och POP

POP-arbetsmetodens krav på kartläggning av problem, analys och utvärdering, som presenterats i avsnitt 2.4, uppfylls i relativt liten omfattning gällande Drog tunneln. POP-arbete förutsätter ett definierande av problemet som man vill motverka. Som nämnt ovan kan problemet som Drog tunneln försöker åtgärda definieras som brist på kunskap om rusmedel hos unga. Kartläggning av ungas kunskapsnivå kunde mätas genom exempelvis frågeformulär i skolor. Polisen kunde samarbeta med skolorna i Borgå angående dessa frågeformulär. I läroplanen för den grundläggande utbildning är rusmedel ett område som ska inkluderas i undervisningen i Hälsokunskap för årskurs 7-9 samt i ämnet Omgivningslära för årskurs 3-6⁸⁰. Ett frågeformulär kunde möjligtvis passa in i undervisningen i hälsokunskap. Annan information relevant för kartläggningen av ungas droganvändning kunde fås från brottsstatistik, som i BRÅ:s rapport som presenterats i avsnitt 2.4, socialväsendet eller intervjuer med de fältpoliserna som mest arbetar med droger.

En analys av undersökningar kring ungas kunskap om droger kunde ge närpolisgruppen insikt i kunskapsnivån, vilka teman vore mest lämpliga för en Drog tunnel och var kunskaperna om rusmedel är sämst. Information om ungas kunskap om droger skulle underlätta en bra problemdefiniering, vilket i sin tur skulle möjliggöra en optimering av Drog tunnelns placering och teman.

Det som kunde tilläggas till utvärderingen vore en jämförelsegallup om rusmedel åt sådana sjunde klassister som inte gått banan. Ett exempel på jämförelsestudier som metod i POP-arbete är att man i Stockholm-fallet, som nämdes i avsnitt 2.4, studerade minskningen i personrån bland unga personer genom att skapa en generell trend baserad på statistik från Göteborg och Malmö⁸¹. Med hjälp av en jämförelsegallup kunde man mäta skillnaden i kunskap om droger hos dem som gått genom Drog tunneln och dem som inte gjort det.

⁸⁰ Utbildningsstyrelsen, 2014: *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*, sid 274 & 473

⁸¹ Bråttsförebyggande rådet, 2014:5, sid 47

6.3 Zero

Ur POP- och POR-perspektiv, är Zero-evenemanget det mest problemorienterade som studeras i denna undersökning. Orsaken till detta är att evenemanget, till skillnad från Polisens dag och Drogtnunneln, var planerat att motverka ett definierat problem. Problemet, enligt Björklöf, var att skolavslutningsveckoslutet brukar vara betungande för polisen. Även om Björklöf inte direkt säger att veckoslutet är betungande på grund av ungdomars alkoholkonsumtion, kan man baserat på Zero evenemangets målsättning (en alkoholfri skolavslutning) anta att det är det antagandet närpolisgruppen arbetat enligt.

Utöver problemsdefinitionen och målsättningen hade Zero ett relativt stort antal samarbetsorganisationer som uppmuntrades att ta del av det lokala problemlösandet, vilket är en viktig del av POR arbete som framgår i avsnitt 2.5. Det förefaller som om organisationerna valdes utgående från deras kopplingar till ungdomar och berusningsmedel. Baserat på evenemangets målsättningar var valen av dessa organisationer motiverat. Dessutom passar Zero-evenemanget i den form som det genomfördes 2012 väl i in POR arbetsmodellen därför att polisen inte var den huvudsakliga aktören bakom evenemanget. Borgå stads ungdomstjänster tog initiativet till arbetsgruppen bakom Zero, och polisen var endast en del av helheten. Att polisen endast är deltagande passar väl med POR-metodens moment uppmuntrande säkerhetsarbete (figur 3).

Ett av de huvudsakliga målen med POR är att lokala aktörer ska uppmuntras att själv lösa problem som traditionellt har räknats som polisens ansvar. Problemet bakom Zero projektet kan jämföras med ett av problemen som presenterades i avsnitt 4.2.2. Enligt Hyyryläinen var ett problem i östra Helsingfors att ungdomar samlades vid en mataffär för att dricka alkohol, och polisens traditionella arbetssätt, att gå till platsen, hälla ut alkoholen, skriva en bot samt göra en barnskyddsanmälan inte hade någon större långsiktig effekt⁸². På liknande sätt som med mataffären i Helsingfors, hör övervakandet av tonåringar under skolavslutningen traditionellt till polisens uppgifter. Verksamhetsmodellen för minderåriga som dricker alkohol är från polisens synvinkel samma i hela Finland och Zero var ett försök att åtgärda problemet på ett sätt som inte förlitar sig på polisen. Problemet bakom Zero och problemet vid mataffären var liknande. Den största skillnaden var att Zero försökte minska på ungdomars alkoholdrickande i Borgå, medan mataffären var en mer specifik plats där alkohol konsumerades. Lösningen i Helsingfors var att sätta upp en stark lampa som fick

⁸² Hyyryläinen, 2012 sid 18

ungdomarna att gå till en annan plats, men liksom med Zero projektet var ett av målen att påverka ungdomar och deras alkoholförbrukning.

6.3.1 Zero och POR

Som nämnts ovan innefattar Zero-evenemanget flera inslag av POR arbetsmodellen. Särskilt den uppmuntrande säkerhetssamarbetsaspekten var implementerad på ett relativt omfattande sätt i evenemanget. Björklöf beskriver inte i detalj hur närpolisgruppen deltog, men evenemanget skulle kunna ordnas helt utan direkt involvering av polisen. Genom att låna alkometrar åt samarbetsorganisationerna skulle närpolisgruppen helt och hållet kunna frigöra sig från att göra konkret arbete under evenemanget, och istället endast ge råd i enlighet med POR metodens riskhantering. Ett exempel på likande frigörande av polisen från direkt deltagande i problemlösande är boendet för hemlösa ungdomar som Hyyryläinen diskuterar. Boendet orsakade ovanlig mycket larmuppdrag för polisen, men detta kunde förbyggas genom att få socialmyndigheten som drev boendet att ändra på sin verksamhet, till exempel genom att alltid ha två socialarbetare på jobb⁸³. Beroende på polisens egna målsättningar kan dock polismän delta i Zero-evenemanget i framtiden för att visa engagemang från polisens sida. Synligheten i det allmänna rummet har varit en del av polisens närpolisverksamhet, och går väl att kombinera med Zero.

Baserat på Björklöfs beskrivning var riskhanteringsfasen gällande Zero-evenemanget begränsad. Målsättningen med en alkoholfri skolavslutning kan inte anses vara realistisk. Zero evenemanget var inte tillräckligt omfattande för att kunna uppnå ett så ambitiöst mål. Man kan även fråga sig om en helt alkoholfri dag var ett mål värt att eftersträva. Från polisens sida vore det mest ändamålsenligt att försöka mäta evenemangets framgång med hjälp av brottsanmälnings- eller larmuppdragsstatistik. Enligt Björklöf var problemet bakom evenemanget att skolavslutningsveckoslutet brukar vara betungande för polisen, och statistiken är ett klart bevis för polisens belastning under en viss tid. Polisen har möjlighet att mäta bägge via databaser. En på förhand gjord utredning av tidigare års statistik skulle dessutom ge polisen en möjlighet att upptäcka de områden som tidigare mest belastat polisen. Information om problemområden skulle kunna bidra till placering av blåpunkterna runt om i Borgå. Brott- eller larmuppdragsstatistik användes som en del av riskhanteringen både i samband med #Respect⁸⁴ och i samband med de POR åtgärder som

⁸³ Hyyryläinen, 2012 sid 19–21

⁸⁴ Nissanen, 2016 sid 19

Hyryläinen presenterar⁸⁵. Statistik ger inte alltid en fullständig bild av ett problem, men åtminstone kunde man få en klar bild av hur mycket polisen belastats. Med hjälp av statistik kan man inte heller slutgiltigt konstatera att ett problem helt och hållet försvunnit. Orsaken till detta är att alla fall av minderårigt alkoholdrickande inte kommer till polisens kännedom. Men jämförelse av statistik skulle ändå ge en uppfattning av vilken effekt en åtgärd, exempelvis Zero, haft på mängden arbete polisen haft.

År 2012 innefattade Zero-projektet endast begränsad utvärdering av evenemanget och dess effekt. Ett sätt att utvärdera effekten av Zero skulle ha varit en Gallup bland deltagarna i lotteriet. Björklöf säger att hundratals nollblåsningar konstaterades⁸⁶, men man kan inte veta om dessa personer valde att vara nyktra på grund av Zero, eller om de tänkt vara nyktra i vilket fall som helst. Polisens nyare alkometrar räknar antalet blåsningar som görs, så genom att granska apparaterna efteråt kunde man få veta exakt hur många som deltagit mellan klockan 18.00–20.00 och hur många som kommit till lotteriet. Om siffrorna skulle visa en stor skillnad mellan mängden som blåst mellan klockan 18.00–20.00 och dem som blåst klockan 23.00, borde evenemanget tänkas om. Bokföring av deltagarnas ålder skulle också ge evenemangets arrangörer en bild av hur man nådde olika åldersgrupper. Evenemangets målgrupp var 13–19-åringar (högstadiе- och gymnasieelever) men det går inte efteråt att säga om alla åldersgrupper deltagit i lika stor omfattning. Information om vem som deltagit, och vid vilka tider, skulle vara värdefull med tanke på utvärderingen av evenemangets effekt samt eventuella ändringar till följande projekt.

Den aspekt av POR-metoden som inte överhuvudtaget beaktats i Zero, baserat på Björklöfs beskrivning, är fältverksamheten. En möjlig orsak till detta kan vara att polisen endast var deltagare i evenemanget, och det kanske inte fanns en vilja eller möjlighet att beakta evenemanget i större omfattning i polisens arbete. Fältverksamheten kunde dock göras till en del av Zero. Om närpolisgruppen skulle utföra riskhantering på förhand, och i enlighet med uppmantrande säkerhetssamarbete överlämna ansvaret för genomförandet av Zero åt samarbetspartner, kunde närpoliserna själva patrullera i de områden som har mest ungdomar och problem relaterade till ungdomars alkoholbruk. Patrullerna kunde övervaka ordningen, informera om evenemanget och utföra blåstest. Alternativt kunde patrulleringen utföras i mån av möjlighet av normala fältpatruller. Dessutom kunde närpoliserna ha representanter för exempelvis ungdomstjänsterna med sig för att kunna ingripa i situationer på olika sätt.

⁸⁵ Hyryläinen, 2012 sid 18–25

⁸⁶ Björklöf, 2014 sid 22

6.3.2 Zero och POP

Zero som åtgärd i ett projekt som följer POP arbetsmetoden är realistisk, men som konstaterats i avsnitt 6.3.1 var förhandsuppgifterna om problemet som Zero försökte åtgärda begränsade. Som nämnts i kapitel 5 säger Björklöf endast att polisen brukar vara belastad under skolavslutningen. För att utföra ett POP projekt är kartläggning av problemet essentiellt. En grundlig kartläggning möjliggör optimalt utförande samt utvärderande av en åtgärd. Gällande Zero kunde kartläggning utföras exempelvis genom studier av brottsanmälningar och larmuppdrag från tidigare år. Kartor över "hot-spots" användes exempelvis i Stockholm och Eskilstuna⁸⁷. Närpolisgruppen kunde också be samarbetspartners att ge sin syn på problemområden på liknande sätt som vid #Respect kampanjen⁸⁸, då polisen bad samarbetsorganisationerna berätta var de ansåg att sexuella trakasserier var vanliga.

Baserat på kartläggning av problemet med ungdomars alkoholbruk skulle en analys kunna berätta var projektet vore av mest nytta. Eventuella upptäckta "hot-spots" för ungdomars alkoholdrickande vore utmärkta platser för en Zero blåpunkt, närpolispatrullering eller normal fältpatrullering. Det vore även viktigt att kartlägga vilka sorters alarm ungdomars drickande orsakar, och utgående från det definiera vad man vill förebygga med den planerade åtgärden. Om det är ungdomars alkoholbruk överlag som man vill förebygga, behövs patrullering och aktiv granskning av identitetsbevis samt uthållande av funna drickor. Om man däremot vill minska på andra sorters störningar som är relaterade till alkohol är det inte av lika stor vikt att hålla ut varenda alkoholdryck som påhittas hos ungdomar.

I analyskedet måste även polisens tillgängliga resurser och en målsättning för åtgärden fastställas. Målsättningen med Zero 2012 var en alkoholfri skolavslutning, vilket var ambitiöst. Ett problem med den målsättningen från POP synvinkel är svårigheten att mäta resultatet av åtgärden, hur man exempelvis kan vara säker på att ungdomar inte druckit alkohol. I analyskedet borde utvärderingen av resultat och uppföljning av åtgärden planeras. Eftersom Zero evenemanget 2012 var koncentrerat till endast en kväll var uppföljning inte av stor relevans, men utvärderingens roll är fortfarande av betydelse. Utvärdering av effekten av Zero kan göras exempelvis genom studier av brotts- och larmuppdragsstatistik eller gallupar/intervjuer med deltagande ungdomar och samarbetspartners.

⁸⁷ Brottsförebyggande rådet, 2014:5

⁸⁸ Nissinen, 2016 sid 20

Som åtgärd för att minska på ungdomars alkoholdrickande kunde Zero-evenemanget kompletteras med annat agerande från polisens sida. På liknande sätt som vid POR kunde fältpatrulleringen riktas till ”hot-spots”. Då man i Stockholm ville minska på rån i City var det en av metoderna⁸⁹. Dahl har några förslag på brottsförebyggande agerande som kan tillämpas på att minska på ungdomars alkoholbruk. Polisen kunde bland annat uppmana föräldrar att vara ute på stan under kvällen via massmedia, göra besök i affärer och påminna om vikten av att inte sälja alkohol åt minderåriga samt påminna om risken för alkohollangande till minderåriga⁹⁰.

Med tanke på de kriminologiska teorierna som redogjorts för i kapitel 3 är sambandet mellan brott och oordning samt teorin om sambandet mellan brott och plats av stor vikt. Oordning kunde minskas till exempel genom att se till att kommunen anställer folk att städa under nattens gång eller genom att uppmuntra invånarna i ett visst område att göra det. Sätt att beakta sambandet mellan brott och plats har redan tagits fram då kartläggandet av problemet man vill påverka presenterades ovan.

7 Resultatdiskussion

Som framkommit i kapitel 6 skulle inkorporerande av POP arbete i närpolisgruppens evenemang förutsätta förändrande av gruppens sätt att genomföra evenemangen. Särskilt förhandsplaneringens roll har framkommit exempelvis i avsnitt 6.3.2. Att arbeta problemorienterat enligt SARA-metoden, är en arbetskrävande process som dessutom förutsätter specialkunnande som det inte är realistiskt att förvänta sig att alla polismän ska besitta. Istället tenderar enskilda polismän att utgå från sin kunskap om lokalsamhället för att ta fram och försöka åtgärda sådant som uppfattas som problem. Detta behöver inte ses som en svaghet, utan som en möjlighet eftersom problemorienterat arbete har visat sig vara effektivt även i mer begränsad form. Enskilda polismäns arbete enligt en förenklad POP-metod och särskilt enligt POR-modellen på fältet kunde kompletteras genom mer omfattande åtgärder som följer SARA-metoden och utnyttjar specialkunnande från en högre nivå.⁹¹ Lokalt problemlösande i Borgå, utfört av närpolisgruppen med hjälp av övrig polispersonal, kan kompletteras och/eller ledas av EET i Vanda i enlighet med Weisburs och Bragas

⁸⁹ Brottsförebyggande rådet, 2014:5 sid 35–37

⁹⁰ Dahl, 2003 sid 56

⁹¹ Weisburd, David & Braga, Anthony, 2006, *Police Innovation Contrasting Perspectives*, sid 134–136, 145 samt 149

förslag. Denna form av arbete skulle dock förutsätta klara instruktioner för närpoliserna i Borgå samt ett klart definierat samarbete mellan EET och närpolisgruppen.

Då man arbetar enligt POP- och POR-metoderna är en tydlig definiering av problemet man vill åtgärda nödvändig. Orsaken till detta är att en bristande definition gör det svårt att planera den bästa möjliga åtgärden och omöjligt att mäta framgången. Problematiken kring en bristfällig definition kom fram i samband med Zero-projektet i avsnitt 6.3. Björklöf nämner bakgrunden till projektet som en belastning för polisen, men utan en noggrann studie av vilka faktorer som belastar polisen finns risken att åtgärden blir ineffektiv. Är det specifikt ungdomars alkoholdrickande som belastar, eller är det beteende relaterat med alkohol som exempelvis slagsmål eller ordningsstörningar. Om man inte har svar på dylika frågor är en problemorienterad åtgärd svår, om inte omöjlig att genomföra framgångsrikt. Denna brist på klara definitioner är en utmaning för närpolisgruppen.

POR kan anses vara ett sätt att genomföra förenklat problemorienterat polisarbete. POR ställer inte lika höga krav på akademiskt och vetenskapligt genomförande som POP gör. POR som arbetsmetod är utvecklat i Finland och verkar vara den metod som används runt om i landet. Finska lärdomsarbeten och undersökningar som hänvisats till i denna undersökning har behandlat POR mer än POP. Nissinen, Hyyryläinens samt Tyllis arbeten som presenterats i avsnitt 1.3 behandlar åtminstone delvis POR. Jämförelsevis har inga finska studier om POP hänvisats till. Detta är en bra sak med tanke på enhetligheten inom finska polisen. Med tanke på samarbete mellan polisinställningar är det fördelaktigt att man i Finland enas kring gemensamma arbetsmetoder. Nackdelen med en egen modell är svårigheten att jämföra finska resultat med utländska. Användandet av POR leder till att man i Finland måste hålla sig informerad om två olika forskningsgrenar om man vill följa med forskning i problemorienterat polisarbete.

I kapitel 6 presenterades idéer för hur POP- och POR-arbete kunde användas av närpolisgruppen, men skillnaden mellan dessa arbetsmetoder kan ännu förtydligas. Som framgår i avsnitt 2.4 är POP en strikt definierad arbetsmetod som utarbetats av akademiker sedan 1980-talet. SARA-modellen ställer höga krav på analysarbete och analytiskt tänkande. POR däremot är en mer praktiskt inriktad modell utvecklad i Helsingfors för att användas på lokala problem. Likheterna mellan POP och POR är många, men de är ändå olika arbetssätt. Som redan konstaterats är POP mer krävande att tillämpa, och därmed sämre lämpat för att användas av närpolisgruppen i Borgå. Som nämnt i kapitel 5 har samtliga

närpoliserna i Borgå även andra arbetsuppgifter, och det är orealistiskt att förvänta sig att SARA-modellen i sin helhet skulle kunna följas vid planerandet av evenemang som Zero. POR däremot är en arbetsmodell som närpolisgruppen relativt enkelt kunde använda sig av. Fördelen med att använda sig av en definierad arbetsmodell är att då ett projekt genomförs, blir det nästa lättare att genomföra då de inblandade har erfarenhet av arbetssättet och kan förutse arbetet. Arbeta enligt POR arbetsmodellen skulle kort sammanfattat innebära att:

1. Ett lokalt problem i Borgå upptäcks.
2. Närpolisgruppen genomför riskhantering.
3. Närpolisgruppen kallar in lämpliga samarbetspartner för uppmonterande säkerhetssamarbete och ger instruktioner åt fältpatrullerna.

Baserat på Björklöfs beskrivning av Borgås närpolisgrupps arbete, som redogjorts för i kapitel 5, kan man anse att närpolisgruppen inte på ett konkret sätt arbetar problemorienterat. De begränsade problemsdefinitionerna i samband med projekten samt bristen på organiserad uppföljning av resultat är bevis för detta. Frågan om det är i närpolisgruppens bästa intresse att arbeta enligt POP eller POR-metoderna, eller om gruppen ens har resurser att göra det, tar denna undersökning inte ställning till.

Även om användandet av POP inom Borgå närpolisgrupp av praktiska orsaker kan anses vara orealistiskt, är inte denna undersöknings studier av POP-material utan värde. Åtgärder som genomförts annanstans enligt SARA-modellen, kan ge värdefulla idéer för projekt i Borgå. Baserat på denna utredning är det ändå mer aktuellt för Borgås närpolisgrupp att använda sig av POR- än av POP-metoden i sitt arbete. POR metoden är dominerande inom den finska polisen och kunde lättare införlivas i närpolisernas arbete.

Betoning av ILP inom finska polisen, som framkom i avsnitt 2.3, är nödvändigtvis inte i strid med användandet av POP- eller POR-arbetsmetoden. Om man ser på figur 1 (avsnitt 2.3) som illustrerar ILP, är det tredje steget i arbetsprocessen att ledningen planerar samt genomför en åtgärd baserat på information från analysenheten. I detta tredje skede kan ett projekt som följer POP- eller POR-arbetsmetoden vara ett alternativ. Exempelvis kan ledningen för brottsförebyggande arbete vid Vanda huvudstation anse att det inom Borgå närpolisgrupps område finns ett problem som förutsätter en skild insats av polisen. För genomförandet av denna insats kunde närpolisgruppen använda sig av någondera arbetsmetoden.

8 Sammanfattning och diskussion

Denna undersökningens syfte är att utreda hur Borgås närpolisgrupp kunde använda sig av POP- och POR-arbetsmetoderna. För att uppnå syftet redogjordes för Borgås närpolisgrupps arbete (kapitel 5). Fyra källor som beskrivit POP och POR arbete i praktiken analyserades med hjälp av en riktad innehållsanalys. Undersökningens huvudsakliga slutsats är att närpolisgruppen redan arbetar problemorienterat i viss utsträckning, men att detta arbete inte är klart definierat och målmedvetet. POR-metoden kunde följas genom relativt små förändringar medan POP-metoden vore svårare att följa på närpolisgruppens nivå.

Målsättningen med detta arbete är att presentera POR och POP samt utreda om arbetsmetoderna kunde användas av Borgå närpolisgrupp, så målet kan anses vara nått. Även om inga konkreta förslag för framtida åtgärder har producerats, kan detta lärdomsprov bidra till utvecklandet av problemorienterat tänkande i framtiden. Arbete enligt POR, och särskilt enligt POP metoden, kräver mycket arbete men kan producera bra resultat. Framtida implementering är kopplat till de resurser som närpolisgruppen i Borgå kommer att ha tillgång till.

Källorna som använts i detta arbete kan anses vara trovärdiga gällande den information som varit mest central för undersökningen. Resultaten av POP- och POR-åtgärder kan debatteras, men beskrivningarna av genomföringen av projekten som använts som källor är, som redan nämnts, trovärdiga. Undersökningens trovärdighet lider mest av exkluderingen av EET:s arbete. En del av de förslag som getts för närpolisgruppen kan komma att vara onödiga på grund av EET. Närpolisgruppens oklara framtid är likaså ett problem för denna undersökning. Orsaken att jag ändå valde att gå vidare med detta arbete var att jag hoppas och tror att närpolisen i Borgå även i framtiden kommer att ha en framträdande roll i det brottsförebyggande arbetet, och ett sätt att förtrygga framtiden för närpolisgruppen är att utveckla det arbete som redan görs. En nedläggning av närpolisverksamheten kan tolkas vara i strid med *Närpolisstrategin*.

Sammanfattningsvis består polisens arbete idag av ett flertal olika arbetssätt. Brottsförebyggande verksamhet, närpolisverksamhet, ILP och POP/POR är alla en del av polisens arbete och finska polisen som organisation borde slå fast de inbördes relationerna mellan dessa begrepp och presentera resultaten till samtliga poliser. Då man talar om POR på Borgå polisstation har vissa hört talas om det medan de flesta inte vet vad POR innebär, även om de alla säkerligen vid något tillfälle utfört någon form av uppmuntrande

säkerhetsarbete. Flera av de undersökningar som refererats till har ansett att ett stort hinder för problemorienterat arbete är brist på kunskap eller intresse inom organisationen. Att fostra förståelse för dessa begrepp inom polisen vore av stor vikt. Analysverksamhet kan inte som sådan bidra till förhindrande av brott, om inte informationen tas i beaktande och implementeras i det dagliga polisarbetet på ett meningsfullt sätt.

9 Referenser

Anttila, Pirkko. (1996). *Tutkimisen taito ja tiedon hankinta : taito-, taide- ja muotoilualojen tutkimuksen työvälineet*, Helsingfors, Akatiimi

<https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/#7.2%20Deduktiivinen%20p%C3%A4%C3%A4ttely> läst 23.10.2018

Björklöf, Håkan. (2014). *Närpolisverksamheten i Borgå*, Tammerfors, Polisyreshögskolan, Underbefälsexamen.

Brandon, Dan. (2015). *The Use and Effectiveness of Problem-Oriented Policing*, Inquiries Journals volym 7 nummer 4, Boston Massachusetts, Inquiries Journal/Student Pulse LLC

<http://www.inquiriesjournal.com/articles/1028/the-use-and-effectiveness-of-problem-oriented-policing> läst 10.06.2018

Brottsförebyggande rådets rapport 2014:5. (2014). *Brottsförebyggande arbete i "hot spots" - resultat och erfarenheter från två projekt mot personrån och misshandlar*, Stockholm, Lenanders Grafiska AB,

https://www.bra.se/download/18.12caa4f91440b31239f14c0/1394020836016/2014_15_Brottsf%C3%B6rebyggande_polisarbete_i_hot_spots.pdf läst 10.06.2018

College of Policing. (2017). *The effects of problem-oriented policing on crime and disorder*, Coventry, College of Policing

[http://whatworks.college.police.uk/Research/Briefings/Documents/CoP\(What%20works\(online_land_POPV3\).pdf](http://whatworks.college.police.uk/Research/Briefings/Documents/CoP(What%20works(online_land_POPV3).pdf) läst 10.06.2018

Dahl, Gunnar & Månsson Stig & Torstensson-Levander Marie & Lindgren, Magnus. (2003). *Problemorienterat polisarbete*, Polismyndigheten i Värmland.

Farrington, David (red) & Welsh, Brandon (red). (2012). *The Oxford Handbook of Crime Prevention*, New York, Oxford University Press.

Forskningsetiska delegationens anvisningar. (2012). *God vetenskaplig praxis*, Helsingfors http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf läst 25.10.2018

<https://www.poliisi.fi/jarjestys/lahipoliisitoiminta> läst 09.06.2018

https://www.poliisi.fi/rikkokset/poliisin_ennalta_estava_toiminta läst 25.11.2018

<https://www.poliisi.fi/itauusimaa/yhteystiedot#Porvoo> läst 25.11.2018

<https://polisen.azurewebsites.net/index.php/social-oro/teoretiska-utgangspunkter/> läst 10.06.2018

<http://eusa-rahastot.fi/toimintaa-ja-tuloksia/toimintaa-ja-tuloksia/hankkeiden-esittelyja/poha-eet> läst 10.06.2018

<https://www.bra.se/om-bra.html> läst 30.06.2018

Hyyryläinen, Antti. (2012). *Poliisin ennalta estävän toiminnan kehittäminen*, Vanda, Yrkeshögskolan Laurea, Yrkeshögskolelärdomsprov

Inrikesministeriet (Sisäasiainministeriö). (2009). *Poliisi 2020 - poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarpeiden suunnitelma*, publikation 5/2009 <http://docplayer.fi/8566726-Poliisi-2020-poliisin-pitkan-aikavalin-henkilostotarpeiden-suunnitelma-hallinto.html> läst 09.06.2018

Inrikesministeriet (Sisäasiainministeriö). (2014). *Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014 - 2018*, Helsingfors, publikation 2/2014 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79008/Poliisin%20ennalta%20est%c3%a4v%c3%a4n%20toiminnan%20strategia%20vuosille%202014%20-%202018.pdf?sequence=1&isAllowed=y> läst 09.09.2018

Knutsson, Johannes (red). (2003). *Problem-oriented Policing: From Innovation to Mainstream*, Colorado, Kumrian Press http://www.popcenter.org/library/crimeprevention/volume_15/00bintro.pdf läst 10.11.2018

Nissinen, Katja. (2016). *Yhdessä seksuaalista häirintää ja ahdistelua vastaan - paikallisen ongelmaratkaisun työmalli ennalta estävän strategian suuntaisena työkaluna*, Tammerfors, Polisyrykeshögskolan, Yrkeshögskolelärdomsprov

Näse, Björn. (2017). *Poliisin ennaltaehkäisevän partioinnin kehittäminen*, Tammerfors Polisyrykeshögskolan, Yrkeshögskolelärdomsprov

Ojala, Jarmo. (2012). *Poliisin näkyvän valvonnan kehittäminen*, Vanda, Yrkeshögskolan Laurea, Pro-gradu.

OSCE Secreteriat. (2017). *OSCE Guidebook Intelligence-led policing*. Transnational Threats Department, Strategic Police Matters Unit. Vienna: OSCE <https://www.osce.org/chairmanship/327476?download=true> läst 09.09.2018

Patel, Runa & Davidson, Bo. (2016). *Forskningsmetodikens grunder – att planer, genomföra och rapportera en undersökning*, Lund, Studentlitteratur AB

Pawli, Johan, email diskussion 26.10.2018

Poliisihallitus: *Lähipoliisitoiminnan strategia*, publikation 1 / 2010 https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/14774_Lahipoliisitoiminnan_strategia_verkkoversio.pdf?b2737169c65bd488 läst 09.06.2018

Ratcliffe, Jerry. (2016). *Intelligence-led policing* (2:a utgåvan), New York, Routledge

Scott, Michael & Kirby, Stuart. (2012). *Implementing POP - Leading, Structuring, and Managing a Problem-Oriented Police Agency*, Washington DC, US Department of Justice - Center for Problem-Oriented Policing http://www.popcenter.org/library/reading/pdfs/0512154721_Implementing_POP_FIN_092019.pdf läst 01.06.2018

Tonteri, Joni. (2014). *Näkökulma ennalta estävään toimintaan Itä-Uudenmaan poliisilaitokselta 2014*, Tammerfors, Polisyrykeshögskolan, Yrkeshögskolelärdomsprov

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. (2002). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, Jyväskylä, Kustannusosakeyhtiö Tammi

Tylli, Jukka. (2016). *Ennalta estävän toiminnan kehittäminen Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella*, Tammerfors, Polisyrkeshögskolan, Pro-Gradu

Utbildningsstyrelsen. (2014). *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*, Finland https://www.oph.fi/lp2016/grunderna_for_laroplanen läst 10.11.2018

Weisburd, David & Braga, Anthony. (2006). *Police Innovation Contrasting Perspectives*, Cambridge, Cambridge University Press.

Weisburd, David & Telep, Cody & Hinkle, Joshua & Eck, John. (2008). *Effects of Problem-Oriented Policing on Crime*, Rockville Maryland, National Criminal Justice Reference Service <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/224990.pdf> läst 10.06.2018

Willard, Oliver. (2001). *Community-oriented policeing: a systemic approach to policing*, New York, Prentice Hall

www.popcenter.org/ läst 10.06.2018